

The image features a central magnifying glass with a dark blue handle and frame. The lens is focused on the text 'JAVNE NABAVKE' in a bold, black, sans-serif font. Below this, the phrase 'pod lupom' is written in a smaller, black, cursive script. The background is a light blue gradient, densely populated with numerous small, blue icons representing various concepts such as technology, industry, nature, and services. The magnifying glass is positioned diagonally, with the handle extending towards the bottom right corner.

JAVNE NABAVKE

pod lupom

JAVNE NABAVKE POD LUPOM

Unapređenjem transparentnosti i odgovornosti ka smanjenju korupcije u obrazovnom sistemu

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Izdavanje ove publikacije omogućila je Fondacija za otvoreno društvo, Srbija. Mišljenja u ovoj publikaciji su isključivo odgovornost autora i ne odražavaju nužno stavove Fondacije.

Sva prava zadržava izdavač.

Za svako korišćenje, umnožavanje i stavljanje u promet dela teksta ili teksta u celini potrebna je saglasnost Bečejskog udruženja mladih.

Izdavač:

Bečejsko udruženje mladih – BUM

Glavna 47, Bečej

e-mail: office@bum-becej.org

<https://bum-becej.org>

Urednik

Aleksandar Đekić

Autorski tim

Aleksandar Đekić

Ana Aćimov

Kristina Glavardanov

Lektura i korektura

Gordana Adamov

ISBN 978-86-89405-03-3

Tiraž

400 primeraka

Priprema i štampa

Štamparija Rebus, Bečej

BEČEJSKO UDRUŽENJE MLADIH

JAVNE NABAVKE POD LUPOM:

**Unapređenjem transparentnosti i
odgovornosti ka smanjenju korupcije
u obrazovnom sistemu**

Bečej 2019.

SADRŽAJ

Uvodna reč.....	6
„Umereno“, dakle, bez napretka	9
„Stare boljke“ sistema.....	11
Prijave protiv dekana fakulteta, direktora predškolskih ustanova, škole i gradske uprave za obrazovanje.....	13
„U ime naroda“	19
Javne nabavke opštine Bečej.....	26
Analiza javnih nabavki finansiranih novcem sa konkursa Uprave za kapitalna ulaganja Vojvodine.....	40
Potvrda o obilasku lokacije – velika diskriminacija ponuđača na „mala vrata“	44
Funkcija javna, a korist lična.....	53

Uvodna reč autorskog tima

Broj ugovora zaključenih u sprovedenim postupcima javnih nabavki u Srbiji tokom 2017. godine, svežije zvanične podatke od ovih nemamo, iznosio je 107.248. Njihova je vrednost oko 342.911.451.000 dinara, dok je učešće javnih nabavki u bruto domaćem proizvodu iznosio 7,68 odsto. To je na nivou proseka za poslednjih pet godina, a ovi podaci su iz Izveštaja o javnim nabavkama u Republici Srbiji za 2017. godinu koji je izradila Uprava za javne nabavke i objavila ga 31. marta 2018. godine.

Sa druge strane, iskustva Državne revizorske institucije (DRI) nakon sprovedenih postupaka revizije, najpre kod poslovanja gradova i opština, jeste da su, pored preuzimanja obaveza iznad odobrenih aproprijacija, kao i rashoda za zaposlene, najveće nepravilnosti upravo kod sprovođenja postupaka javnih nabavki. Od 2018. godine DRI, tačnije, Sektor za reviziju budžeta lokalnih vlasti, započinje novi sistem kontrole, odnosno, pored standardne revizije konsolidovanih finansijskih izveštaja završnog računa i revizije pravilnosti poslovanja lokalne samouprave, u pojedinim opština i gradovima praktikuje da radi samo reviziju pravilnosti poslovanja, odnosno, ključne oblasti raspolaganja novcem poreskih obveznika – dakle, preuzimanje obaveza iznad odobrenih aproprijacija, rashoda za zaposlene, ali i javne nabavke.

Ilustracije radi, prilikom revizije pravilnosti poslovanja opštine Bečej u 2018. godini, državni revizori su utvrdili da je ta lokalna samouprava u 2017. godini preuzela obaveze u iznosu od najmanje 31,3 miliona dinara iznad odobrenih aproprijacija, preuzela obaveze ili izvršila isplatu za nabavku dobara, usluga i radova u iznosu od

najmanje 121,8 miliona dinara tako da to nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, od čega 22,4 miliona bez sprovedenog postupka javne nabavke i 99,4 miliona dinara bez poštovanja zakonskih procedura u postupcima javnih nabavki. Prema podacima iz Izveštaja o izvršenju Odluke o budžetu opštine Bečež za 2017. godinu ukupni rashodi i izdaci za celu 2017. godinu iznosili su 1.264.883.512 dinara.

Osim nepravilnosti u poslovanju pojedinih budžetskih korisnika koje su državni revizori utvrdili, u publikaciji koja je pred vama, predstaviceemo određene podatke do kojih smo došli radeći analizu postupaka javnih nabavki sprovedenih tokom 2017. i 2018. godine, ali i konteksta u kom se one odvijaju, sa fokusom i na obrazovne i vaspitne ustanove u Republici Srbiji. Takođe, ovom prilikom ćemo podsetiti na neke od tipičnih nepravilnosti u sistemu javnih nabavki u Srbiji, kako kod opština i gradova, ali i generalno. Na početku treba istaći da je u Srbiji povećan trend ulaganja u sanaciju i rekonstrukciju obrazovnih i vaspitnih ustanova, kako iz budžeta lokalnih samouprava, tako i Autonomne pokrajine Vojvodine, ali i republičkog budžeta i donacija. Sa druge strane, paralelno sa povećanim ulaganjima, najavljeno je zatvaranje ili pak spajanje osnovnih i srednjih škola.

Projektni tim Bečejskog udruženja mladih je u ranijim razgovorima sa direktorima osnovnih i srednjih škola, što formalnim, što neformalnim, saznao da su postupci javnih nabavki za njih velika nepoznanica, jer propise ne poznaju u dovoljnoj meri. Školama nedostaju stručni kadrovski kapaciteti, dok su sa druge strane, po zakonu upravo oni odgovorna lica, što ih dodatno opterećuje.

S tim u vezi, organi iz čijih se budžeta, putem prethodno raspisanog konkursa, finansiraju radovi u školama u Srbiji, predlažu ili čak zahtevaju da se za pomoć u postupcima javnih nabavki obrate

lokalnim samoupravama u kojima rade zaposleni – službenici za javne nabavke, koji čitav posao pripreme i sprovođenja postupaka obave po nekom „džentlmenskom dogovoru“, nekad i bez naknade, i to uglavnom u korist, ispostavi se, izvođača radova sa kojima lokalne samouprave inače posluju. Takvi postupci javnih nabavki vrlo su slični, ili pak identični, pokazala je i naša analiza, postupcima koje sprovode lokalne samouprave, uz naravno, diskriminatorne uslove, nepostojanja logičke veze između predmeta javne nabavke i zahtevanih dodatnih uslova, što dovodi do, pre svega, nepostojanja konkurencije u postupku javne nabavke – odnosno, ne postoje mogućnosti da se ponuđači, nudeći nižu cenu, takmiče za dobijanje posla. Direktori škola, sa jedne strane, zadovoljni su zbog toga što posredstvom konkursa dolaze do novca koji verovatno nikad ne bi mogli da obezbede, pa prihvataju „sugestije“, verujemo, ne znajući kakve posledice takvo činjenje može da donese. Mada, govoreći o posledicama, njih praktično i nema jer smo, paralelno sa analizom postupaka javnih nabavki, pratili i sudsku praksu, gde se uglavnom po ovim pitanjima kažnjava blago ili uopšte ne kažnjava. Sve to, kao i većina problema u našem društvu, ide na trošak građanima, poreskim obveznicima.

Autorski tim

„Umereno“, dakle, bez napretka

Godišnji izveštaj¹ Evropske komisije o Srbiji, koji je obuhvatio period od oktobra 2016. do aprila 2018. godine, šef Delegacije Evropske unije u Srbiji Sem Fabrici predao je premijerki Republike Srbije Ani Brnabić 17. aprila 2018. godine.

O čuvenom Pregovaračkom poglavlju 5 u pomenutom dokumentu se konstatuju problemi koji opterećuju sistem javnih nabavki u Srbiji i podseća se na zadatke koji treba da se odrade.

Deo onoga što se navodi u tom dokumentu jeste to da je Srbija u ovoj oblasti „umereno pripremljena“ i da nije bilo napretka tokom izveštajnog perioda. Napominje se da su neophodni „znatni naponi kako bi konkurentnost, efikasnost i transparentnost u javnim nabavkama bile unapređene“. U narednoj godini, dakle, aktuelnoj godini, Srbiji se skreće pažnja da „naročito treba da: obezbedi dalji proces usaglašavanja sa Direktivama EU o javnim nabavkama, uključujući i koncesije; obezbedi da međudržavni sporazumi koji su zaključeni sa trećim državama i njihova primena ne budu neopravdano ograničavajući po konkurenciju i da budu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i pravnim tekovinama EU; nastavi sa osnaživanjem kapaciteta Uprave za javne nabavke, Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, kao i kapacitete upravnih sudova.

1

[http://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_e_k_o_napretku/izvestaj_ek_o_srbiji\(1\).pdf](http://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_e_k_o_napretku/izvestaj_ek_o_srbiji(1).pdf)

Zainteresovana javnost upućena je u to da je pripremljen novi Zakon o javnim nabavkama, zakonsko rešenje za koje se tvrdi da je u skladu sa direktivama i da će doneti očekivane rezultate, odnosno, unaprediti sistem javnih nabavki. Javna rasprava je obavljena, ali nacrt još nije postao predlog zakona, pa će i primena koja je očekivana na leto, sigurno biti odložena. Sve će reći da je Srbija, zaista, umereno pripremljena.

„Stare boljke“ sistema

Analizirajući postupke javnih nabavki kod nekoliko tipova naručilaca (opštine, gradovi, sekretarijati pri Vladi Autonomne pokrajine Vojvodine, republička ministarstva, škole, predškolske ustanove itd.) tokom 2017. i 2018. i delom 2019. godine, dolazimo do zaključka da su i dalje u velikoj meri prisutne „stare boljke“ u sistemu. Da li će se to ikada i kako prevazići, ostaje da se vidi.

Nepravilnosti u sistemu javnih nabavki ima od prvog do poslednjeg koraka, odnosno, od planiranja od realizacije ugovora. Detaljnije, ali opet ugrubo istaknuto, to izgleda ovako: veliki broj naručilaca pravi brojne propuste i ne radi u skladu sa propisima.

Nepravilnosti su prisutne još od planiranja javnih nabavki. Najčešće se tu postavlja i pitanje svrishodnosti, dešava se da javna nabavka nije evidentirana u planu nabavki naručioca ili naručilac nije ovlašćen da je sprovodi.

Dalje, neretko se konkursna dokumentacija sastoji od dodatnih uslova (prekršen član 76². Zakona o javnim nabavkama) koji nisu u

² Naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke.

Naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovske kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Naručilac može odrediti konkursnom dokumentacijom da ponuđač mora da dokaže da nad njim nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno prethodni stečajni postupak.

Naručilac može da odredi i druge dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke, posebno ukoliko se odnose na socijalna i ekološka pitanja.

logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke, a samim tim su diskriminatorski u odnosu na druge ponuđače. To su najčešće preveliki tehnički, kadrovski i finansijski kapacitet, ali i to da je zahtevana potvrda o obilasku terena kao obavezan deo ponude koja grubo diskriminiše ponuđače i utiče na to da među njima nema konkurencije, pa ni trke za nižom cenom. Ona čak nije ni u dodatnim uslovima koje naručilac sam kreira, već predstavlja eliminišući uslov za one koji nisu, najblaže rečeno, u dosluhu sa naručiocem.

Potom, ocena ponuda nije odgovarajuća i u skladu sa propisima, odnosno, ugovor se zaključuje bez toga da je naručilac proverio da li su dokazi o obaveznim i dodatnim uslovima ispunjeni. Iako su nepravilnosti brojne kod svih navedenih segmenata javnih nabavki, iskustvo organizacija civilnog društva, kao i državnih revizora, govori o tome da su još problematičnije nepravilnosti kod izvršenja ugovora, odnosno, radnje nakon što se ugovor zaključi, jer se tek tada od očiju zainteresovane javnosti stvari gube.

Osim što taj deo postupka javne nabavke nije dostupan javnosti, praksa pokazuje i da sami naručioci ne pridaju dovoljno pažnje tome kakve su i koliko koštaju greške izvođača radova, odnosno dobavljača ili vršioca usluge.

Neke od čestih nepravilnosti s tim u vezi su: plaćanje na način i za iznos koji nije ugovoren, roba ili usluga se ne isporučuju, radovi ne završavaju, a bankarska garancija nije aktivirana, odnosno ne naplaćuju se kamate za svaki dan zakašnjenja (nema „penala“), plaća

Naručilac može da odredi dodatne uslove u pogledu ispunjavanja obaveza koje ponuđač ima prema svojim podizvođačima ili dobavljačima.

Naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke.

Kada je ponuđač u postupku javne nabavke poslovna banka, dužna je da podatke dostavlja u skladu sa obavezom garancije tajnosti podataka o svojim klijentima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.

se bez adekvatne računovodstvene dokumentacije, posao se realizuje, odnosno usluga obavlja, a da ugovor još nije ni zaključen.

Prijave protiv dekana fakulteta, direktora predškolskih ustanova, škole i gradske uprave za obrazovanje

Nakon revizija koje su sprovedene tokom 2018. godine Državna revizorska institucija je zaključno sa 21. februarom 2019. godine podnela 81 zahtev za pokretanje prekršajnih postupaka i 15 krivičnih prijava. U svom dopisu nam je DRI navela da nema informaciju da li su nadležni sudovi doneli rešenja o pokretanju prekršajnih postupaka, ni da li su nadležna tužilaštva preduzela odgovarajuće radnje po prijavama.

Prema informacijama kojima raspolažemo, postupci su nakon revizija pokrenuti protiv pet dekana fakulteta i jednog direktora srednje škole, kao i velikog broja direktora predškolskih ustanova, te jednog načelnika za obrazovanje pri gradskoj upravi. Do informacija u vezi sa pojedinačnim prijavama nismo došli u toku pripreme ove publikacije. Treba istaći da se ne odnose sve prijave na postupke javnih nabavki.

Kako je u fokusu ove publikacije sprovođenje postupaka javnih nabavki koje sprovode obrazovne i vaspitne ustanove, odnosno poštovanje i primena Zakona o javnim nabavkama, predstavice nalaze državnih revizora prilikom provera pravilnosti poslovanja Poljoprivredne škole sa domom učenika PK „Beograd“, koja je obavljena 2017. godine. Napominjemo da ne raspolažemo

informacijom da li je protiv direktora pomenute škole zbog povreda Zakona o javnim nabavkama pokrenut prekršajni postupak.

Poljoprivredna škole sa domom učenika PK „Beograd“ je tokom jedne godine, bez poštovanja Zakona o javnim nabavkama, nabavila usluge i dobra u vrednosti od 3.989.000 dinara. Škola je, s tim u vezi, za nabavku usluga, dobara i radova, na osnovu računa dobavljača, preuzela obaveze i izvršila rashode i izdatke u ukupnom iznosu od 3.989.000 dinara, iako nije obezbedila konkurenciju i nije pružila dokaz da ugovorena cena nije veća od uporedive tržišne cene, što nije u skladu sa članom 39. stav 3. Zakona o javnim nabavkama, napisali su u izveštaju državni revizori. Konkretnije, škola nije obezbedila konkurentne ponude, niti pružila dokaze da su plaćena dobra, usluge i radovi bili ekonomski najisplativiji. Radi se o, primera radi, nabavci knjiga, uslugama štampanja, nabavci računara, molerskim, stolarskim radovima i slično.

Dalje, revizori su utvrdili da je Škola sa domom učenika u 2017. godini, za nabavku dobara i usluga pokrenula ukupno četiri postupka. Od 14 zaključenih ugovora o javnim nabavkama u 2017. godini, tri ugovora zaključena su u postupku za javnu nabavku male vrednosti i 11 u otvorenom postupku.

Jedna od preporuka upućenih rukovodstvu škole jeste da aktom kojim uređuje sistematizaciju radnih mesta odredi radno mesto službenika za javne nabavke i da licu koje obavlja poslove javnih nabavki omogućiti da položi stručni ispit za službenika za javne nabavke u skladu sa zakonom.

Vrednost planiranih javnih nabavki škole u 2016. godini iznosio je 26.902.000 dinara, a u 2017. godini 25.195.000 dinara.

Ilustrujmo problematičnu situaciju u sistemu javnih nabavki, sa fokusom na škole i domove učenika kroz još nekoliko primera:

Medicinska škola Beograd je tokom 2017. godine preuzela obaveze i izvršila plaćanja: bez sprovedenog i izvan sprovedenog postupka javne nabavke u vrednosti od 1.974.000 dinara; bez primene odabranog kriterijuma (najniža ponuđena cena) u iznosu od 5.954.000 dinara i bez obezbeđivanja konkurencije u iznosu od 4.550.000 dinara, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Dom učenika srednje PTT škole u Beogradu je, nepostupajući u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, preuzeo obaveze i izvršio plaćanja nabavki usluga, radova, materijala i dobara u ukupnom iznosu od 15.159.000 dinara i to: bez sprovedenog i izvan sprovedenog postupka javne nabavke u vrednosti od 7.094.000 dinara i bez obezbeđivanja konkurencije u iznosu od 8.065.000 dinara.

Državni revizori su nakon revizija u 2018. godini podneli zahteve za pokretanje prekršajnih postupaka protiv sledećih lica:

1. Branislav Boričić, dekan Ekonomskog fakulteta, Beograd
2. Ivana Živančević Sekeruš, dekan Filozofskog fakulteta, Novi Sad
3. Ljiljana Marković, dekan Filološkog fakulteta, Beograd
4. Ljubomir Stajić, dekan Pravnog fakulteta, Novi Sad
5. Petar Veselinović, dekan Ekonomskog fakulteta, Kragujevac
6. Rodoljub Šabić, poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i Marinko Radić, generalni sekretar Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti,
7. Dragan Filipović, direktor Poljoprivredne škole sa domom učenika PK „Beograd“, Beograd
8. Institut za ispitivanje materijala AD, Beograd i Vencislav Grabulov, generalni direktor
9. JKP „Komrad“, Bpanje i Momir Stojilković, direktor
10. JKP „Tvrđava“, Bač i Olivera Rakonjac, direktor

11. JKP „Vodovod“, Bor i Goran Topalović, direktor
12. VPD „Galovica“, Beograd i Milena Čanković, direktor
13. JKP „Gornji Milapovac“, Gornji Milanovac i Rajko Nešković, direktor, Ivan Lazić, direktor
14. Institut za fiziku, Beograd i Aleksandar Bogojević, direktor
15. VPD „Regulacije“ DOO, Sremska Mitrovica i Ljuba Jakšić, direktor
16. VPD „Srednji Banat“ DOO, Zrenjanin i Miodrag Pješčić, direktor
17. Zoološki vrt Grada Beograda DOO, Beograd i Srboljub Aleksić, direktor
18. JKP „Progres“ Bački Petrovac i Ljubomir Kabić, direktor
19. KJP „Morava“, Svilajnac i Goran Bojić, direktor
20. JKP „Tvrđava“ Bač i Olivera Rakonjac, direktor
21. JKP „Novosadska toplana“, Novi Sad i Dobrosav Arsović, direktor i
22. JKP „Vode Vojvodine“, Novi Sad, Slavko Vrndžić, direktor

Grad Loznica

23. Milojka Smiljanić, načelnik Gradske uprave
24. Željko Marjanović, direktor Ustanove za fizičku kulturu „Lagator“

Grad Vršac

25. Dragana Mitrović, gradonačelnik
26. Julkica Mitrašinović, v.d. direktora Turističke organizacije (TO) grada Vršca

Opština Gadžin Han

27. Ljiljana Petrović, načelnik Opštinske uprave
28. Goran Savić, v.d. direktora Narodne biblioteke „Branko Miljković“
29. Gordana Gordana Đorđević, direktor Predškolske ustanove (PU) „Prva radost“
30. Dragoslav Rančić, direktor Turističke organizacije Gadžin Han
31. Mirjana Đuričić Stanković, v.d. direktora PU „Prva radost“

Opština Crna Trava

32. Jelena Gligorijević, načelnik Opštinske uprave
33. Lidija Marković, v.d. direktora PU „Mladost“

Opština Novi Kneževac

34. Radovan Uverić, predsednik opštine

35. Zoran Gajin, načelnik Opštinske uprave
36. Mira Acin, direktor PU „Srećno dete“
37. Čila Oros Urban, predsednik Saveta MZ Novi Kneževac

Opština Bački Petrovac

38. Srđan Simić, predsednik opštine
39. Milina Labat, načelnik Opštinske uprave
40. Jan Ribovič, predssdnik MZ Bački Petrovac
41. Miroslav Čeman, predsednik MZ Kulpin

Opština Osečina

42. Dragan Aleksić, predsednik Opštine
43. Dušica Grujičić, direktor PU „Lane“
44. Dragan Peričić, direktor SC „Osečina“
45. Ana Vasiljković, direktor NB „Osečina“

Opština Beočin

46. Mitar Milinković, predsednik opštine
47. Katarina Ostojić Ilić, načelnik Opštinske uprave
48. Zdenka Rad, direktor PU „Ljuba Stanković“
49. Mara Petković, predsednik MZ Čerević
50. Srđan Ctepanov, predsednik MZ Beočin
51. Kristian Urban, predsednik MZ Lug
52. Jovan Dujmović, predsednik MZ Rakovac
53. Petar Matić, predsednik MZ Beočin

Opština Golubac

54. Nebojša Mijović, predsednik opštine
55. Vladica Buljubaša, načelnik Opštinske uprave
56. Milena Đurđević, direktor PU „Lasta“
57. Jelena Petrović, direktor TO Opštine Golubac
58. Derviša Blagojević, predsednik MZ Brnjica
59. Goran Belovanović, predsednik MZ Golubac

Opština Lapovo

60. Boban Miličić, predsednik opštine
61. Slavoljub Ivkovih, predsednik opštine
62. Boban Miličić, predsednik Skupštine opštne

63. Nebojša Miletić, predsednik Skupštine opštine
64. Goran Maksović, načelnik Olštinske uprave
65. Svetlana Velisavljević, načelnik Opštinske uprave

Opština Blace

68. Zoran Jozić, predsednik opštine
69. Zlatko Dimitrijević, predsednik Skupštine opštine
70. Miloš Vasiljević, predsednik Skupštine opštine
71. Nebojša Dujović, v.d. direktora SC Blace
72. Zvonimir Todorović, direktor SC Blace
73. Marija Ćurčić, direktor KC „Drainac“
74. Ana Antić, direktor TO Opštine Blace
75. Marina Sudimac, direktor PU „Naša radost“
76. Danica Veljovich, direktor PU „Naša radost“

Opština Surdulica

77. Aleksandra Popović, predsednik opštine
78. Slađana Maksimović, načelnik Opštinske uprave
79. Suzana Stošić, direktor PU „Naša radost“
80. Biljana Nikolić, direktor TO Opštine Surdulica
81. Faruk Lukač, pr - knjigovodstveni biro DIF 2010, Novi Pazar

Državni revizori su nakon revizija u 2018. godini krivične prijave podneli protiv sledećih lica:

Grad Sremska Mitrovica

1. Vladimir Sanader, gradonačelnik
2. Miroslav Jokić, načelnik Gradske uprave za opšte i zajedničke poslove
3. Mirjana Pjevac, načelnik Gradske uprave za obrazovanje
4. Miroslav Jovanović, načelnik Gradske uprave za caobraćaj, komunalne i inspeksijske poslove
5. Saša Bugadžija, načelnik Gradske uprave za infrastrukturu i imovinu

Opština Blace

6. Zoran Milutinović, načelnik Opštinske uprave

Opština Despotovac

7. Zlatko Marjanović, predsednik Skupštine opštine
8. Danijela Lukić, načelnik Opštinske uprave

Opština Požega

9. Velimir Maksić, načelnik Opštinske uprave
10. Boško Ilić, predsednik Saveta MZ Svračkovo
11. Milan Janković, predsednik Saveta MZ Uzići
12. Dragiša Ćirjanić, predsednik Saveta MZ Rasna

Opština Ljig

13. Dragan Lazarević, predsednik opštine
14. Stevo Vranešević, načelnik Opštinske uprave

Opština Sremska Kamenica

15. Nenad Milenković, predsednik opštine

U ime naroda

Javne nabavke kao deo javne potrošnje i javnih finansija iz više su razloga u fokusu rada Državne revizorske institucije, kao i dela organizacija civilnog društva i novinara. Prateći javne nabavke, od planiranja do realizacije ugovora, uvideli smo brojne probleme tog sistema, a jedan, možda i ključan deo njega je kaznena politika, odnosno postupanje sudova u postupcima vezanim za javne nabavke.

Do ovog trenutka pred sobom nemamo ni jednu presudu suda zbog krivičnih dela u vezi sa javnim nabavkama, ali smo imali uvid u par stotina presuda po predmetima na osnovu prijava Državne revizorske institucije, koje jesu delom u vezi sa javnim nabavkama i sa kršenjima odredbi Zakona o budžetskom sistemu.

Ovoga puta ćemo predstaviti delove presuda u vezi sa nepravilnostima u javnim nabavkama koje su sprovodili naručioci iz Vojvodine i pokušati da damo mali uvid u praksu prekršajnih

sudova, za koju se može reći da je i više nego blaga, čak bi se mogao izvući zaključak da je podsticajna.

Videće se iz priloženog da su novčane kazne mahom na desetine puta manje od novca koji je bez postupka javne nabavke, odnosno na nezakonit način, ili u postupku sa diskriminacionim uslovima i drugim nepravilnostima, potrošen na razna dobra, radove i usluge.

Naročito su zanimljiva opravdanja istih tih koji su vrlo precizne i detaljne – diskriminatorne, uslove određivali u spornim postupcima javnih nabavki.

Prekršajni sud u Bačkoj Palanci

Novčanom kaznom od 15.000 dinara kažnjena je Vesna Jovicki, direktorka Predškolske ustanove „Mladost“, u Bačkoj Palanci, jer je 2013. godine lož ulje za grejanje platila 3.360.000 dinara, a da prethodno nije sprovela postupak javne nabavke, iako je bila u obavezi. Ona je, takoreći, kupila lož ulje od dobavljača koji je bio „bliži vatri“, a da šansa za eventualno smanjenje cene, dajući prostora za učešće konkurenciji, nije ni data.

Prekršajni sud u Bačkoj Palanci je dotičnu kaznio i više nego simboličnom kaznom, a okrivljena je, po mišljenju sudije, ovaj prekršaj napravila iz nehata. Stoga je, u mogućem rasponu od 5.000 do 1.000.000 dinara, kažnjena sa skromnih 15.000 dinara.

Zbog slične stvari je 2018. godine novčanom kaznom u istoj visini, kažnjen i predsednik opštine Bač Dragan Stašević. On je tokom 2015. godine bez prethodno sprovedenog postupka javne nabavke dozvolio plaćanje u iznosu od 8,5 miliona dinara za usluge prevoza učenika srednjih škola. Stašević je zbog toga kažnjen sa 15.000

dinara. U istom predmetu mu se sudilo i zbog još jednog prekršaja - plaćanje iznosa od 820.000 dinara na ime usluga održavanja informacionog sistema. I tu je na istu novčanu kaznu, kao i za 10 puta „skuplji“ postupak, tadašnji predsednik opštine Bač osuđen.

Prekršajni sud u Sombor

Prekršajni sud u Somboru je 2018. godine doneo presudu u postupku protiv direktora JP „Zavod za izgradnju“ Kula. Ime okrivljenog funkcionera, prekršajno kažnjenog sa ukupno 70.000 dinara, zbog čak sedam prekršaja koje je tokom 2013. godine napravio, iz presude nismo uspeli da saznamo.

Ovaj, kao i većina sudova u Republici Srbiji, ali i tužilaštava, pokazalo je jedno naše drugo istraživanje, smatra da javnost, odnosno narod, u čije ime se presude i donose, iako je funkcioner u pitanju, nema pravo da zna ime i prezime osobe koja je nepravilno, opet rečeno eufemistički, trošila njihov novac u njihovo ime. Interesantno, ali ne i retko, direktor je kažnjen minimalnim iznosima, jer je, predviđena kazna prekršaj u rasponu od 10.000 do 2.000.000 dinara. Sudija je u presudi napisala da smatra da će, iako je dosudila minimalne kazne za svaki pojedinačan prekršaj, svrha kažnjavanja biti postignuta izrečenom jedinstvenom kaznom. U prevodu, za sedam prekršaja, sedam puta po minimalna kazna, te je to ukupno 70.000 dinara. Kakve je prekršaje napravio „anonimni“ i u kom iznosu su postupci javnih nabavki sprovedeni, odnosno nisu sprovedeni, navodimo u nastavku. Pre toga, treba istaći da su ove nezakonitosti napravljene tokom 2013. godine i da su, recimo to tako, sankcionisane tek jeseni 2018. godine.

Pre nego što predemo na stvar vezanu za javne nabavke, iz presude se vidi da je „anonimni“ funkcioner, diplomirani menadžer, ostao u javnom sektoru i da je u trenutku sudskog postupka zaposlen u JP „Vodovod“ Crvenka. Nemamo informaciju da li je radna pozicija u vezi sa javnim nabavkama.

Pređimo na stvar, odnosno, na navode iz presude.

Okrivljenom je na teret stavljeno sedam prekršaja zbog povreda odredbi Zakona o budžetskom sistemu, ali ćemo se mi ovde baviti isključivo onim vezanim za javne nabavke.

Kao odgovorno lice Javnog preduzeća „Zavod za izgradnju“ Kula, tokom 2013. godine bez postupka javne nabavke za usluge zimskog održavanja puteva platio je 20.413.000 dinara. Za radove na kapitalnom održavanju sportskih i rekreativnih objekata, bez sprovedenog postupka javne nabavke, ponovo mimo svih procedura po Zakonu o javnim nabavkama na osnovu kojih se obezbeđuju, bar privid konkurencije, JP „Zavod za izgradnju“ platio je 2.256.000 dinara.

Iste godine i na isti način, dok je okrivljeni bio direktor, javno preduzeće je za električne opreme – u presudi se ne navodi kakve i koliko, platilo 2.072.000 dinara. Isto je postupio i pri nabavci usluga dezinfekcije u iznosu od 3.415.000 dinara. Takođe, na teret mu se stavila i nabavka dobara - benzina, zaštitnih odela i slično, uz potpuno ignorisanje zakona, u ukupnom iznosu od 10.563.000 dinara. Najzad, u toj godini je sporna bila i nabavka električne opreme u iznosu od 100.400.000 dinara. Iz presude smo saznali i da preduzeće te godine nije imalo plan nabavki, dokument na osnovu kog se nabavke i sprovode. Kao olakšavajuću okolnost tadašnji direktor naveo je da su u opštini Kula bile vremenske nepogode, sneg i grad, i da je na osnovu odluka Štaba za vanredne situacije donosio odluke, odnosno nabavljao ono što je od njega traženo, u skladu sa

načelima Zakona o javnim nabavkama – odgovarajućeg kvaliteta i „sa što manje troškova“.

Donoseći odluku, sudija je napisala da se jedinstvenom novčanom kaznom postiže svrha kažnjavanja i da je ista adekvatna i primerena težini učinjenih prekršaja i stepenu njegove odgovornosti. Dakle, za nezakonite javne nabavke – kazna je iznosila 60.000 dinara.

Prekršajni sud u Senti

Protiv predsednika opštine Ada Zoltana Bilickog, dugogodišnjeg i aktuelnog čelnika te male bačke opštine, pred Osnovnim sudom u Senti, tačnije, odeljenjem suda u Adi, vođen je postupak zbog 11 prekršaja iz Zakona o budžetskom sistemu, a u vezi sa poslovanjem opštine tokom 2015. godine. Pravnosnažnom presudom on je u 2018. godini osuđen minimalnom kaznom za svaki od 11 prekršaja koji su mu stavljeni na teret – ukupno je morao da plati 110.000 dinara.

Ovom prilikom navodimo prekršaje u vezi sa javnim nabavkama zbog kojih mu je suđeno. Bilicki je, kao odgovorno lice i naredbodavac izvršenja budžeta, platio usluge prevoza koji su koristila udruženja građana, javna preduzeća, deca i građani Adi, tokom 2015. godine u ukupnom iznosu od 726.000 dinara, a da prethodno nije sproveden postupak javne nabavke, iako nisu postojali razlozi za izuzeće.

Prema navodima iz presude, Bilicki je iz budžeta opštine te godine platio i 2.531.000 dinara za potrebe priključka na sekundarnu kanalizacionu mrežu, bez validne računovodstvene dokumentacije kojom se dokazuje namensko trošenje budžetskog novca.

Prekršajni sud u Subotici

Prekršajni sud u Subotici sakrio je sve podatke o okrivljenom – čak i podatak o kom je organu reč, pa zainteresovani građani mogu da vide presudu donetu u njihovo ime u kojoj se ne vidi niti jedan podatak o funkcioneru kome je suđeno zbog prekršaja. Jedino što možemo da utvrdimo jeste da je dotična osoba žena i da je tokom 2015. godine napravila najmanje sedam prekršaja, zbog kojih se vodio prekršajni postupak.

Među njima su i postupci javnih nabavki, a kazne za sve prekršaje su minimalne, dakle, po 10.000 dinara. Direktni korisnik budžetskih sredstava, toliko znamo, na kom je okrivljena bila na čelu, nabavila je usluge i dobra bez određivanja količine u konkursnoj dokumentaciji i u ugovoru o javnoj nabavci, u ukupnom iznosu od oko 1.200.000 dinara, za šta je osuđena na novčanu kaznu od 10.000 dinara.

Istim novčanim iznosom kažnjena je i za to što je omladinskoj zadruzi za angažovanje radnika za obavljanje pomoćnih poslova bez sprovedenog postupka javne nabavke platila 700.000 dinara.

Najzad, okrivljena je za usluge zaštite poljoprivrednog zemljišta proleća 2015. godine dvema firmama platila oko 3.780.000 dinara i to bez sprovedenog postupka javne nabavke. Za ovaj prekršaj joj je takođe sledovala minimalna novčana kazna.

Tokom 2017. godine isti sud doneo je presudu zbog više povreda Zakona o budžetskom sistemu, gde je, između ostalog, za jedan prekršaj koji se tiče Zakona o javnim nabavkama odredio novčanu kaznu koja je i niža od predviđenog raspona. U presudi gde je po

jednom prekršaju osoba, čiji identitet i funkciju ponovo u ovom trenutku ne možemo utvrditi, odobrila plaćanja Omladinskoj zadruzi „Biznis“ u iznosu od 737.000 dinara, za usluge angažovanja radnika za pomoćne poslove, ali bez sprovedenog postupka javne nabavke. Za ovaj prekršaj je sledovala kazna od 5.000 dinara.

Isti sud, ali ovog puta Odeljenje u Bačkoj Topoli, funkcioneru čiji su svi podaci zaklonjeni – u dostavljenoj presudi ofarbani crnom bojom, ali, najverovatnije se radi o predsedniku opštine, 2016. godine donosi presudu gde je za više prekršaja kazna ukupno 10.000 dinara. Vezano za sporne postupke javnih nabavki koji su navedeni u presudi, tokom 2014. godine mimo procedura je plaćeno oko 28 miliona dinara, dok je mimo konkursa i bez ikakvih pravila i kriterijuma udruženjima građana i sporskim organizacijama plaćeno oko čak 11 miliona dinara.

Još je nekoliko, slobodno se može reći čudnih odluka suda u Subotici. U presudi iz 2017. godine ne vidi se ni ko je indirektni korisnik, niti ko je odgovorno lice u pravnom licu, niti sa kim je poslovalo i za koje potrebe. Ono što se u presudi ipak vidi, a to je da je ta ustanova, odnosno direktor, dozvolio plaćanja od 14,9 miliona dinara na ime radova na izgradnji objekta. Ne vidimo, doduše, kog objekta, ali se vidi da u tom postupku javne nabavke nije bila određena količina ugovorenih radova, kao i da su iskazane samo jedinične cene, kako u konkursnoj dokumentaciji, tako i u ugovoru.

Javne nabavke opštine Bečej – iz fokusa državnih revizora

Sektor za reviziju budžeta lokalnih vlasti sproveo je 178 revizija konsolidovanih finansijskih izveštaja završnog računa budžeta i 234 revizija sastavnih delova finansijskih izveštaja, što je ukupno 412 sprovedenih revizija u periodu od 2011. do 2017. godine. Kod najvećeg dela lokalnih vlasti otkrivene su nepravilnosti koje se odnose na preuzimanje obaveza, javne nabavke i obračun i isplatu plata.

Iako su donesenim budžetom utvrđene aproprijacije za određene namene u određenom iznosu i u određenoj godini, revizijom njihovog poslovanja državni revizori su utvrdili da je veoma često dolazilo do preuzimanja obaveza iznad aproprijacija. To je nepravilnost koja se najčešće javlja u poslovanju lokalnih vlasti i nosi sa „najskuplje“ nepravilnosti, napominju državni revizori.

Svaka lokalna vlast planira i sprovodi postupke javnih nabavki. Međutim, revizori su utvrdili da postoje i nabavke za koje se izdvajaju značajna javna sredstva, a koje nisu ni planirane, niti se sprovodio bilo kakav postupak shodno važećim propisima ili, ako se sprovodio neki od postupaka javnih nabavki, on je često bio nepotpun, pogrešan i neodgovarajući. Iako su plate u javnom sektoru umanjene i ograničene, lokalne vlasti neretko primenjuju pogrešne osnovice, a posebno pogrešne koeficijente i daju dodatne stimulacije koji nisu u skladu sa zakonom.

Revizija poslovanja opštine Bečej

Državna revizorska institucija (DRI) je utvrdila da je opština Bečej u postupcima javnih nabavki u 2017. godini napravila nepravilnosti u iznosu od oko 122 miliona, kao i u platama – osam miliona i u preuzimanju obaveza – 31 milion dinara.

Najveća potiska opština je pre dve kalendarske, odnosno budžetske godine, preuzela obaveze u iznosu od najmanje 31,3 miliona dinara iznad odobrenih aproprijacija. Drugim rečima, zadužila se više od planiranog, (od čega se 27,5 miliona odnosi na dug od pre 2010. godine), te preuzela obaveze ili izvršila isplatu za nabavku dobara, usluga i radova u iznosu od najmanje 121,8 miliona dinara, a da to nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (od čega 22,4 miliona bez sprovedenog postupka javne nabavke i 99,4 miliona dinara bez poštovanja zakonskih procedura u postupcima javnih nabavki). Pored toga, opština Bečej je isplatila najmanje 8,1 miliona dinara zaposlenima više od dozvoljenog iznosa, navodi se u rezimeu izveštaja Državne revizorske institucije koji je objavljen 26. decembra 2018. godine na njenoj zvaničnom sajtu.

Nepravilnosti u uzorcima koje su u izveštaju evidentirali državni revizori

U postupcima javnih nabavki opština Bečej je zaključila ugovore na procenjenu vrednost umesto na vrednost koju su ponudili ponuđači što je nastala posledica jer prethodno nije utvrdila količinu dobara, odnosno usluga. Takođe, evidentirali su revizori, direktni i indirektni korisnici budžetskih sredstava opštine Bečej su nabavljali dobra, radove i usluge bez sprovedenog postupka javne nabavke, iako nisu postojali razlozi da ne primeni zakon, kao i bez dokaza da je

naručilac obezbedio konkurenciju tako da su pozvana najmanje tri ponuđača koja su sposobna da izvrše nabavku i podnesu ponudu.

Primenom pogrešno utvrđenih koeficijenata, osnovica, pogrešno obračunatih dodataka, pomoći zaposlenima i naknadama za rad članovima komisija i drugih radnih tela, direktni i indirektni korisnici budžetskih sredstava su izvršili rashode zaposlenima, što nije u skladu sa zakonskim propisima, navodi se u izveštaju DRI.

Opštinska uprava Bečej je u 2017. godini preuzela obaveze i izvršila plaćanja u iznosu od 12.855.000 dinara za nabavku dobara, usluga i radova bez sprovedenog postupka javne nabavke i bez dokaza da je naručilac obezbedio konkurenciju.

Sporna konkursna dokumentacija u nabavkama opštine Bečej

Samo u 2017. godini utvrđeno je da su iz budžeta opštine Bečej sprovedeni postupci javnih nabavki sa nepravilnostima vrednosti od čak 94.282.000 dinara.

To su sledeći postupci i nepravilnosti u njima:

Kod postupka Nabavka usluge izrade analize mogućnosti povećanja brojnosti predatorskih ptica (Sova) u ataru opštine Bečej – ptice grabljivice, čija je vrednost 750.000 dinara, nije dostavljen dokaz o načinu procene vrednosti predmeta javne nabavke, dok dobavljač nije u potpunosti izvršio ugovorenu obavezu.

Pored toga, dokumentacija kod nabavke usluge restorana i hotela ne sadrži vrstu, specifikacije, kvalitet i opis dobara. Njena vrednost je oko 3.900.000 dinara.

Kod nabavke usluge izrade sistema identifikacije poljoprivrednih parcela za opštinu Bečej sa načinom upravljanja poljoprivrednim

gazdinstvima kao dodatni uslov je zatražen kadrovski kapacitet nesrazmeran predmetu nabavke gde je vrednosti bila 1.998.000 dinara.

Kod nabavke Izrada projektno tehničke dokumentacije na izgradnji kružnog toka na Čilagu i projekta za izvođenje radova na rekonstrukciji ulice Dositejeva u Bečeju, nepravilnost se ogleda u tome da je kao obavezan deo ponude zatražena potvrda o obilasku terena. Za ovaj postupak, čija je vrednost oko 3.300.000 dinara, opština Bečej je imala posebne zahteve koji su i nelogični i nezakoniti, a samim tim su, u najmanju ruku, ograničili konkurenciju kod ponuđača.

Naime, konkursnom dokumentacijom je kao obavezni sastavni deo ponude (dodatni uslov), predviđena obaveza obilaska lokacije, pri čemu naručilac organizuje obilazak terena tri dana posle objavljivanja poziva na Portalu javnih nabavki, a obaveza ponuđača je da najavi obilazak dva dana ranije, što nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke i narušava načelo jednakosti ponuđača u odnosu na njihovo sedište, te predstavlja kršenje člana 12. i člana 76. stav 6. Zakona o javnim nabavkama.

U vezi sa ovim postupkom, i sledeće činjenice su vrlo interesatne. Naime, javna nabavka je na Portalu javnih nabavki objavljena 13. aprila 2017. godine, a rok za podnošenje ponuda je 21. april 2017. godine. Naručilac je obavezao ponuđače da obiđu teren tri dana po objavljivanju javne nabavke, a da su dani 14, 15, 16. i 17. april 2017. godine bili su neradni.

U postupku ove nabavke, sa procenjenom vrednosti od 2.750.000 dinara, podnete su tri ponude, od čega dve ponude ne sadrže dokaze o ispunjenosti dodatnih uslova. Predsednik opštine je u ovom postupku zaključio ugovor o javnoj nabavci radova na izradi projektno tehničke dokumentacije za izgradnju kružnog toka na

Čilagu i projekta za izvođenje radova na rekonstrukciji ulice Dositejeva u Bečeju od 26. maja 2017. godine sa ponuđačem Biro za projektovanje „Bia projekt“ Novi Sad, koji nastupa sa članom grupe „Tesla sistemi“ doo Novi Beograd, na ukupnu vrednost od 2.750.000 dinara bez PDV-a, odnosno 3.300.000 dinara sa PDV-om.

Po navedenom ugovoru opština je platila 3.300.000 dinara i to 1.650.000 dinara avansno i 1.650.000 dinara po okončanoj situaciji.

Opština Bečej je u konkursnoj dokumentaciji zahtevala da ponuđač raspoláže nesrazmerno visokim poslovnim kapacitetom - da je do tada zaključio ugovore koji se odnose na inženjerske usluge projektovanja saobraćajnica u ukupnoj visini od minimum 8.000.000 dinara bez PDV-a, od čega jedan ugovor treba da je minimalno 6.500.000 dinara bez PDV-a.

Problematična je i Nabavka radova na izradi otesišta u smislu pojačanog održavanja nekategorisanih (atarskih) puteva. Tu je kao dodatni uslov zatražen sledeći tehnički kapacitet: da ponuđač na dan objave poziva poseduje mašine i opremu u vlasništvu ili da ima važeći ugovor o zakupu ili lizingu. Nabavka iznosi 35.978.000 dinara. Pojednostavljeno, naručilac onemogućava da potencijalni ponuđač opremi sebe kako bi mogao da konkuriše, odnosno da obezbedi neophodne mašine i mehanizaciju. Suprotno tome, naručilac daje šansu za konkurisanje samo onom ko je znao da će postupak biti raspisan i sa kakvim tačno zahtevima i uslovima.

U postupku čija je vrednost oko 10 miliona dinara, a radi se o Nabavci usluge kontrole plodnosti zemljišta u privatnoj i državnoj svojini, ugovor je nepravilno zaključen na procenjenu vrednost nabavke, umesto na vrednost ponude, iz razloga što obrazac ponude sa tehničkim specifikacijama ne sadrži količinu usluga, odnosno broj uzoraka koji će biti kontrolisan.

Što se tiče radova finansiranim novcem Kancelarije za upravljanje javnim ulaganjima, a radi se o sanaciji objekta Dečijeg dispanzera u Bečeju, postupak javne nabavke koji im je prethodio takođe je sproveden uz nepravilnosti. Kao dodatni uslov zatražen je kadrovski kapacitet nesrazmeran predmetu javne nabavke i kao obavezan deo ponude zatražena je potvrda o obilasku lokacije. Radovi, za koje je konkurisalo, čak osam ponuđača i grupa ponuđača, koštali su oko 16.356.000 dinara.

Na osnovu izvršene revizije uzorkovane dokumentacije utvrđene su sledeće nepravilnosti:

U konkursnoj dokumentaciji kao dodatni uslov zatražen je kadrovski kapacitet koji se odnosi na broj zaposlenih i angažovanih lica i očekivano je najmanje 20 izvršilaca, ali bez navođenja koje struke, odnosno školske spreme, što, zamerili su državni revizori, nije u skladu sa članom 10. i 76. Zakona o javnim nabavkama. Dalje, konkursnom dokumentacijom je kao dodatni uslov za učešće u postupku javne nabavke, predviđena obaveza obilaska lokacije, s tim da se isti ne može izvršiti na dan isteka roka i da se prijava podnosi dan pre obilaska lokacije, što nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke i narušava načelo jednakosti ponuđača u odnosu na njihovo sedište, što, najzad, nije u skladu sa članom 12. i članom 76. stav 6. Zakona o javnim nabavkama.

U ovom postupku je problematično i to što nisu svi članovi komisije i njihovi zamenici za javnu nabavku potpisali rešenje o obrazovanju komisije za javnu nabavku i izjavu o odsustvu sukoba interesa, što se protivi članu 29. Zakona o javnim nabavkama. Takođe, naručilac nije dostavio ostalim ponuđačima zapisnik o otvaranju ponuda u roku od tri dana od otvaranja ponuda, što nije u skladu sa članu 104. stav 7. Zakona o javnim nabavkama. Pored toga, naručilac nije objavio obaveštenje o zaključenom ugovoru na Portalu javnih

nabavki i na svojoj internet stranici u roku od pet dana od dana zaključenja ugovora, što takođe nije u skladu sa članom 116. stav 1. Zakona o javnim nabavkama.

Takođe, Mesna zajednica „8. oktobar“ Bačko Petrovo Selo je u 2017. godini zaključila ugovor ukupne vrednosti 3.923.000 dinara, što nije u skladu sa zakonom, jer je nije donela plan javnih nabavki, kao dokument kojim se uopšte predviđaju postupci javnih nabavki. Radi se o nabavci radova na rekultivaciji površinskog kopa „Strelišće“ u Bačkom Petrovom Selu.

Postupci javnih nabavki u Predškolskoj ustanovi „Labud Pejović“ Bečej

U okviru revizije pravilnosti poslovanja opštine Bečej tokom 2017. godine, državni revizori su pregledali i dokumentaciju Predškolske ustanove „Labud Pejović“. Iako do pripreme ove publikacije nismo uspeli da prikupimo detaljnije podatke, predškolska ustanova tokom 2018. godine nije blagovremeno pripremila postupak javne nabavke u vezi sa grejanjem objekta u Bačkom Gradištu. S tim u vezi, roditelje dece predškolskog uzrasta uznemirila je činjenica da tokom zime (sredina novembra 2018. godine) u objektu nije bilo grejanja, zbog čega su se deca žalila na hladnoću, a pojedine roditelji danima nisu dovodili u vrtić.

Iako grejna sezona zvanično počinje još 15. oktobra, objekat Predškolske ustanove „Labud Pejović“ u Bačkom Gradištu za niske novembarske temperature nije spreman. Rukovodstvo vrtića je reagovalo tek 21. novembra i odlučilo da vrtić dva dana bude zatvoren, dok se ne reši pitanje grejanja objekta u kom boravi 100 dece. Osim lošeg planiranja nabavke radova, ovim je prekršen je i pravilnik resornog ministarstva prosvete. Naime, Pravilnik o bližim

uslovima za početak rada i obavljanje delatnosti ustanova za decu propisuje da zagrevanje prostora gde deca borave treba da bude ravnomerno i to najmanje 22 stepena u prostoriji za decu do dve godine i 20 stepeni za decu od dve do sedam godina. Temperatura vazduha u vrtiću u Bačkom Gradištu spornih dana bila je za nekoliko stepeni niža.

Prema tadašnjem objašnjenju direktorke, posao gasifikacije u objektu u Bačkom Gradištu završen je sredinom novembra, dok je otpočet, sudeći po dokumentaciji iz postupka javne nabavke, tek krajem oktobra. Prema dokumentaciji iz postupka javne nabavke predškolska ustanova je tek 11. oktobra objavila poziv za podnošenje ponuda u tom postupku, kao i konkursnu dokumentaciju, a ugovor, u iznosu od 1,4 miliona dinara, sa jedinim ponuđačem, preduzećem „Gas“ DOO Bečej, zaključen je 24. oktobra. Posao je, dakle, ugovoren čak devet dana nakon zvaničnog početka grejne sezone.

Sa druge strane, pripreme za grejanje objekata u Bečeju počele još početkom oktobra, jer su oni korisnici sistema Javnog preduzeća „Toplana“ Bečej koje tople i hladne probe počinje i nedeljama pred početak sezone grejanja.

Tako su u ovom slučaju deca na selu, za razliku od one u Bečeju, nakon završenih radova sredinom novembra, čekala još i da nadležni kažu da li su u postupku gasifikacije ispoštovane mere u vezi sa protivpožarnom zaštitom i da potom Javno preduzeće „Srbijagas“ pusti energent. U periodu bez rešenog pitanja grejanja u objektu su pokušavali da nadomeste grejanjem na klime i na druga grejna tela, ali bez uspeha, odnosno, nisu postigli visinu temperature koja je u skladu sa gore pomenutim Pravilnikom.

Informacije radi, objekat vrtića „Kockica“ prethodnih godina se grejao na drva.

DRI: Javne nabavke vrtića nisu sporne, problem pravi nesprovođenje postupaka

U postupku revizije DRI revidirane su tri javne nabavke koje je tokom 2017. godine sprovela Predškolska ustanova „Labud Pejović“ Bečej. U tim postupcima nisu utvrđene materijalno značajne nepravilnosti, naveli su državni revizori. S druge strane, Predškolska ustanova „Labud Pejović“ Bečej je iste godine preuzela obaveze ili izvršila isplatu za nabavku, dobara usluga i radova u iznosu od najmanje 3.319.000 dinara, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Predškolska ustanova „Labud Pejović“ Bečej je trošila novac, a da nisu postojali razlozi za izuzeće od primene Zakona o javnim nabavkama.

Radi se o sledećim iznosima:

931.000 dinara za radove na rekonstrukciji vrtića „Dr Kiš“ u Bačkom Petrovom Selu. To je podrazumevalo skidanje starog krova i postavljanje novog, skidanje starog plafona i postavljanje novog, postavljanje keramičkih pločica, betoniranje, vađenje starog vrata i ugradnja novog; nabavku materijala za molerske i farbarske radove, postavljanje podnih obloga – keramičkih pločica

758 .000 dinara za nabavku nameštaja za vrtiće (nabavka 18 ormarića, 132 stolice, 25 krevetića, polica)

669.000 dinara za nabavku didaktičkih sredstava (kupovina Logico primo, Powerclick konstruktor, Mad matter i sl, Magnetne aplikacije (mađarska slovarica), slikovnice);

609.000 dinara za popravku starog nameštaja (nabavka materijala, rekonstrukcija, prepravka i popravka)

351.000 dinara za nabavku opreme za domaćinstvo (13 usisivača, digitalna platformna vaga, frižider, dve salamoreznice i seckalice).

Poslovanje Turističke organizacije opštine Bečej

Tokom revizije poslovanja opštine Bečej, državni revizori su kontrolisali i poslovanje Turističke organizacije opštine Bečej, što je bilo predmet i naših analiza i istraživanja, a naročito festival „Tanderbal” i postupci javnih nabavki u vezi sa njim.

Dok se prvo izdanje delimično finansiralo i iz drugih izvora, drugi po redu festival na Tisi u Bečeju „Tanderbal“ – avgust 2018. godine, u vrednosti oko 5,3 miliona dinara, finansiralo se isključivo iz budžeta opštine Bečej.

Kako je građanima tadašnji v.d. direktora Turističke organizacije opštine Bečej Jovan Ječanski poručio, namera organizatora je bila da nastupi više izvođača nego prethodne godine, te je izostala veća, ali i skuplja promocija, kakva je bila ranije.

Prve godine festivala – 2017, postupak javne nabavke za izvođače – muzičke grupe, u potpunosti je izostao, a godinu dana kasnije sproveden je sredinom juna. Međutim, izvođači su, dok procedura još nije bila pokrenuta, najavljeni već tokom zime, kako u medijima, tako i na plakatima.

V. d. direktora Turističke organizacije uveravao je javnost da, iako nisu postupili u skladu sa procedurom iz Zakona o javnim nabavkama, zbog uveravanja izvođača, odnosno njihovih menadžera, ne bi moglo da se dogodi da ne nastupe u Bečeju u obećanom terminu.

Državni revizori su u svojoj kontroli tokom 2018. godine potkrepili ranije istraživanje Bečejskog udruženja mladih, i ustanovili da je za

organizaciju prvog festivala, u pojedinim izdacima, odnosno plaćanjima, u potpunosti zaobiđena zakonska procedura i da je više stotina hiljada dinara novca iz opštinskog budžeta, i to u nekoliko navrata, otišlo u ruke pojedinih firmi i organizacija, bez ikakve prethodne procedure i obezbeđivanja konkurencije koja bi eventualno snizila te troškove. Konkretno, u izveštaju DRI navodi se da je Turistička organizacija opštine Bečej u 2017. godini preuzela obavezu i izvršila plaćanja u iznosu od 826.000 dinara za nabavku usluge prevoza, bez sprovedenog postupka javne nabavke, i da nije imala zakonsku mogućnost da to uradi mimo procedura.

Radilo se o, kako je to navedeno, raznim vrstama prevoza, pa recimo: prevozu takmičarskih grla na takmičenje, prevozu organizacionog tima festivala Tanderbal, prevozu zaposlenih lica na službeni put i prevozu kućica, kao i ostale prevoza.

Konkurencija u postupcima nabavki opštine Bečej

Opština Bečej, a to je potvrdila i državna revizija u svojim izveštajima, kao i naša analiza, spada u tu grupu naručioca koji praktikuju da, jednostavno rečeno, onemogućće veći broj ponuđača da konkurišu, odnosno da učestvuju u trei za što povoljniju, odnosno, jeftiniju ponudu.

Autorskom timu su godinama u fokusu nabavke koje sprovede vojvođanske opštine, a tiču se ulaganja u atar. To su, pojednostavljeno rečeno, radovi na njivama, na poljoprivrednoj zemlji i oko nje, koji, osim što, u odnosu na druge radove i izdvajanja, mnogo koštaju, oni su i daleko od očiju javnosti.

Pored toga što naručilac – opština, konkurenciju već ograniči time što visoko odredi dodatne uslove za učešće u postupku, za svaki slučaj se kao obavezan i sastavni deo ponude zahteva potvrda o

obilasku terena, odnosno lokacije, koja, umesto da traje gotovo toliko koliko traje i rok za podnošenje ponuda, ona isti skрати za polovinu, a nekad i za dve trećine, pa suštinski, zainteresovani ponuđač, vrlo lako može da propusti rok koji je naručilac odredio za obilazak lokacije, jer potvrdu daje upravo naručilac, i takvu, overenu, može da priključi ostalom delu dokumentacije.

Ovom prilikom ćemo se osvrnuti na dva relativno skorija i po količini novca, skupa, postupka javnih nabavki opštine Bečej.

U konkursnoj dokumentaciji nabavke radova na izradi otresišta u smislu pojačanog održavanja nekategorisanih (atarskih) puteva koji je započet u maju 2017. godine, zahtevano je od ponuđača sledeće:

Ponuđači prilikom sastavljanja ponuda su u obavezi da izvrše obilazak terena, koji je organizovan u prvih 10 dana od dana objave Poziva na portalu javnih nabavki. Zainteresovana lica su u obavezi da obilazak pismeno najave. S tim u vezi, naručilac je u obavezi da izda overenu potvrdu o obavljenoj poseti, a ona je obavezan i sastavi deo ponude. Dakle, onaj ko nije uspeo da se informiše o postojanju ovog postupka javne nabavke u prvih deset dana od raspisivanja, iako rok za podnošenje ponuda traje čak 30 dana, nema mogućnost da učestvuje u postupku, iako postupak traje još čak 20 dana.

Posao u ovom spornom postupku najpre zbog gorepomenutog „detalja“ dobila je firma koja inače često i godinama unazad saraduje sa opštinom Bečej. Firma „Imperial bildings“ iz Novog Sada je za taj posao, dakle, za radove na izradi otresišta u smislu pojačanog održavanja nekategorisanih (atarskih) puteva koji u 2017. godini, kao jedini ponuđač u postupku, dobili najmanje oko 30 miliona dinara.

Naručilac, opština Bečej, napravio je još propusta u ovom postupku, na način da na svom sajtu nije objavio odluku o dodeli ugovora, a

bio je u obavezi da svu relevantnu i po zakonu obaveznu dokumentaciju u propisanom roku objavi i na svom sajtu i na Portalu javnih nabavki, a, pored toga, u obaveštenju o zaključenom ugovoru ne vidimo ni datume relevantne za postupak, kao ni druge pojedinosti.

Takođe, dodatni uslovi su ponovo bili visoko i u suprotnosti sa zakonom postavljeni. Naručilac je, naime, tražio da ponuđač poseduje u vlasništvu ili da ima važeći ugovor o zakupu ili lizingu na dan objave poziva najmanje: tri kamiona ukupne nosivosti preko 55 tona, četiri kombinovane mašine, dva teretna vozila i dva putnička vozila i iste angažuje na radovima koji su predmet javne nabavke. Ne ulazeću u zahtevanu mehanizaciju, postavlja se pitanje zašto je opštini Bečej bitno da ponuđač, odnosno da firma koja sanira ili gradi infrastrukturu u ataru, poseduje dva putnička vozila, odnosno, da uopšte raspolaže putničkim vozilom. Naravno, naizgled „sitnica“ - na dan objave poziva, ponovo je prisutan i onemogućava ponuđače da udovolje zahtevima naručioca, koji su sami po sebi sporni, i da na dan podnošenja ponuda, ili čak na dan zaključenja ugovora dokažu da raspolažu tehničkim kapacitetom.

Opština Bečej i sledeće godine nastavlja po istom principu. Naime, u postupku javne nabavke broj 48/18 Nabavka radova na uređenju atarskih puteva i otresišta od ponuđača zahteva se sledeće: ponuđači prilikom sastavljanja ponuda u obavezi su da izvrše obilazak terena. Obilazak terena je organizovan svakog četvrtka od dana objave Poziva na portalu javnih nabavki dve nedelje pre isteka roka za podnošenje ponuda nije moguće obići teren. Zainteresovana lica su u obavezi da pismeno najave obilazak. Naručilac je u obavezi da izda overenu potvrdu o obavljenoj poseti.

Ovog puta, odustaje se od toga da ponuđač raspolaže sa dva putnička automobila, ali je i dalje prisutna sporna odrednica, a to je da tehnički kapacitet – mehanizaciju, mora da ima na dan objave poziva.

Pojačano održavanje otresišta i atarskih puteva na teritoriji opštine Bečež počelo je početkom ove godine, a vrednost radova iznosi oko 62 miliona dinara. Od pomenutog iznosa 18.000.000 dinara obezbedio je Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, a opština Bečež čak 43.671.576 dinara. Imperial Buildings doo Novi Sad, ponovo je izvođač radova koji ovog puta podrazumevaju izgradnju 10 otresišta, ali i presvlačenje puta u Omladinskoj ulici u dužini od 348,79 metara, gde je planirano struganje postojećeg ispucalog i oštećenog asfalta i presvlačenje novim. Pored toga, predviđeno je: nasipanje tucanikom – produžetak ulice Omladinska u dužini od 591 metar i ulice Sutjeska, u dužini od 1.055 metara, kao i na Segedinskom putu u dužini od 696 metara.

Segedinsku put u Bačkom Petrovom Selu biće asfaltiran u dužini od 510 metara, a puta za Poljanice presvučen u dužini od 302 metra, gde je takođe predviđeno struganje postojećeg ispucalog i oštećenog asfalta i presvlačenje puta.

Rok za izvođenje radova je 45 radnih dana od dana uvođenja izvođača u posao.

Naručilac ponovo nije ispoštovao proceduru pošto na sajt opštine, uz ostalu dokumentaciju, nije postavio odluku o dodeli ugovora i obaveštenje o zaključenom ugovoru.

Kratka analiza javnih nabavki finansiranih novcem sa konkursa Uprave za kapitalna ulaganja Vojvodine

Projektni tim je pratio i postupke javnih nabavki koje su opštine i gradovi u Vojvodini sprovodili, tačnije, finansirali ili sufinansirali novcem za koji su tokom 2018. godine konkurisali kod Uprave za kapitalna ulaganja Vojvodine. Uprava za kapitalna ulaganja Vojvodine ima posebne konkurse koji podrazumevaju ulaganja i izgradnju objekata obrazovanja i vaspitanja. Do sada je Uprava podržala 329 projekata koji su poslani na neki od osam programa, a svi oni podržani su sa ukupno 6.594.375.326 dinara, navodi se na zvaničnom sajtu.

Fokusirali smo se na dodatne uslove koji su pred potencijalne ponuđače postavljeni, te predstavljamo neke od njih za koje smatramo da su neopravdano postavljeni, čak i u suprotnosti sa propisima. U postupcima koje smo analizirali broj ponuđača je izrazito nizak, najčešće jedan po nabavci.

Međutim, krenimo od postupka javne nabavke u kojoj je učestvovalo tri ponuđača. Radi se o dogradnji i adaptaciji objekta Predškolske ustanove „Včielka“ u Kulpinu, a naručilac je opština Bački Petrovac, procenjene vrednosti 12.471.988 dinara, dok je ugovor o javnoj nabavci zaključen na 11.847.691 dinara. Dodatni uslovi u postupku određeni su na diskriminatorski način i nisu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Naime, od ponuđača se očekivalo da pre objavljivanja javnog poziva mora da ima minimum 22 radnika u radnom odnosu, odnosno na drugi način u skladu sa zakonom o radu, radno angažovana, kao i da je u poslednje tri godine (2015. - 2017.) koje predhode danu objavljivanja Poziva za podnošenje ponuda realizovao ugovore u ukupnoj vrednosti od najmanje 12.500.000 dinara bez PDV-a, a koji se odnose na izvođenje građevinskih i

građevinsko zanatskih radova na izgradnji i/ili dogradnji i/ili adaptaciji objekta, od kojih je barem jedan objekat predškolske ustanove.

Ovde se postavlja pitanje zašto je relevantno da bude predškolska ustanova, koja je objekat javne namene ni po čemu različit od drugih sličnog tipa. Recimo, ovde ponuđač koji je izvodio radove na školama ne bi mogao da konkuriše. Takođe, kao i kod ostalih, i vode je obilazak lokacije bio obavezan i moguće je običi najkasnije pet dana pre isteka roka za podnošenje ponuda.

Iz budžeta Uprave za kapitalna ulaganja izdvojeno je i skoro 40.000.000 dinara za adaptaciju - radove na završetku objekta centralne kuhinje Predškolske ustanove, „Radosno detinjstvo“ Novi Sad. U postupku javne nabavke učestvovao je samo jedan ponuđač, a ugovor je zaključen na 37.737.060 dinara. Ponuđaču u ovom postupku je određen dodatan uslov – odnosno u obavezi je da izvrši obilazak lokacije i izvrši uvid u tehničku dokumentaciju kako bi bio upoznat sa potencijalnim problemima prilikom izvođenja predmetnih radova. Kasnije primedbe po tom osnovu naručilac neće uvažavati, stoga postavlja kao obavezan uslov dostavljanje potpisane i overene izjave o obilasku lokacije i izvršenom uvidu u tehničku dokumentaciju. U vezi sa uvidom u tehničku dokumentaciju i obilaskom lokacije ponuđači se mogu obratiti predstavniku naručioca, te u dogovoru s njim zakazati tačan termin. Uvid će se vršiti svakog radnog dana do tri dana pre isteka roka za podnošenje ponuda u periodu od 8 do 14 časova, uz prethodnu najavu od dva dana.

Jedan ponuđač je konkurisao u postupku javne nabavke na adaptaciji Predškolske ustanove „Boško Buha“ Vrbas, objekta „Cvrčak“ u Bačkom Dobrom Polju. Ugovorena vrednost nabavke bila je 8.123.685 dinara, a procenjena vrednost 8.153.741 dinara. I ovde je

kao dodatan uslov bilo neophodno pribaviti potvrdu o obilasku lokacije.

Naručilac, Grad Sremska Mitrovica, sproveo je postupak javne nabavke za prvu fazu izgradnje objekta Osnovne škole „Jovan Popović“.

Gabarit nove školske zgrade je približno pravougaonog oblika, dimenzija 30 metara sa 68,88 metara. Planirano je da postoji prizemlje i dva sprata. Vertikalna komunikacija je ostvarena preko dva stepeništa i lifta. Objekat treba da sadrži 17 učionica sa pripremnim prostorijama za nastavno osoblje, dva kabineta za nastavu (za tehničko i za informatiku), biblioteku, trpezariju sa kuhinjom za dostavu i serviranje hrane, inkluzivnu učionicu, prostor za prijem roditelja, sanitarne čvorove i administrativne prostorije. Centralno u blizini službenog ulaza projektovan je unutrašnji ozelenjeni atrijum.

Uz objekat škole planira se i pomoćni objekat podstanice za grejanje, jednostavne i svedene forme oblikovno blizak glavnom objektu.

Prva faza izgradnje podrazumeva izvođenje zemljanih radova na iskopu temelja, armirano betonskih radova na izradi armiranobetonske skeletne konstrukcije objekta i podstanice, zidarskih radova na izradi fasadnih zidova, potrebnih radova na izradi hidroizolacije temeljne ploče lifta i zidova prizemlja, elektro radova na izradi temeljnog uzemljivača i hidrotehničkih radova na izradi donjeg razvoda instalacije vode i kanalizacije u prizemlju.

U postupku su učestvovala dva ponuđača, a ugovor je zaključen na 64.809.885 dinara, dok je procenjena vrednost postupka bila 67.610.547 dinara. Od ponuđača su ponovo zahtevani visoki uslovi, najpre u pogledu kadrovskog kapaciteta - ponuđač na dan otvaranja ponude mora da ima minimum 35 lica radno angažovana u skladu sa

Zakonom o radu. Takođe, interesantan je sledeći dodatni uslov: Poslovni kapacitet- da ponuđač raspolaže neophodnim poslovnim kapacitetom odnosno da je u prethodne tri obračunske godine (2015-2017) izveo radove na izgradnji minimum jednog objekta javne ili poslovne namene, bruto površine veće od 8.000 m², od čega je bar jedan objekat, bruto površine minimum 4.000m² ili veće.

- da je u prethodnih tri obračunske godine (2015-2017) izveo radove na izgradnji minimum jednog objekta obrazovne namene.

Uvid u glavni projekat i obilazak lokacije takođe su bili određeni kao dodatni uslov i neophodan za konkurisanje, a s tim u vezi je naručilac njih omogućio do pet dana do isteka roka za podnošenje ponuda, ali isključivo radnim danima, dok su morali da se najave bar dva dana ranije.

Potvrda o obilasku lokacije – velika diskriminacija ponuđača na „mala vrata“

Zahtev naručioca da kao sastavni deo ponude u postupke javne nabavke ponuđač dostavi potvrdu o obilasku lokacije – dakle, da pismeno obavesti naručioca da je obišao teren ili objekte na kom planira da izvodi radove ili da projektuje dokumentaciju, sve je češći u konkursnim dokumentacijama. Radi se o jednom tipičnom načinu eliminacije „nepoželjnih“ ponuđača, odnosno, grubom ograničavanju konkurencije u postupku javne nabavke, a da nije u pitanju ni tehnička specifikacija, ni dodatni uslov.

Kako bi došli do novca neophodnog za realizaciju većih, često kapitalnih projekata, jer iste većina iz sopstvenog budžeta ne može da finansira, obrazovne i vaspitne ustanove tokom godine više puta konkurišu na razne pozive. U nastavku prikazujemo neke od postupaka javnih nabavki koje su, da bi realizovale projekte za koje su dobile novac putem konkursa resornog pokrajinskog sekretarijata, bečejske obrazovne ustanove raspisivale.

Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice dodelio je početkom aprila 2018. godine Muzičkoj školi za osnovno obrazovanje „Petar Konjović“ Bečej posredstvom konkursa 1.340.000 dinara za adaptaciju sanitarnih čvorova.

Novac je posredstvom Konkursa za finansiranje i sufinansiranje rekonstrukcije, adaptacije, sanacije i investiciono održavanje objekata ustanova osnovnog, srednjeg obrazovanja i vaspitanja, učeničkog standarda i predškolskih ustanova na teritoriji AP

Vojvodine za 2018. godinu morao namenski biti usmeren na radove, a zbog veličine iznosa, izvođač tih radova je morao biti angažovan posredstvom postupka javne nabavke.

Muzička škola, kao naručilac, pokreće postupak javne nabavke male vrednosti 4. juna 2018. godine, gde poziva zainteresovane da do 12. juna podnesu ponudu za adaptacija sanitarnog čvora u objektu škole.

Iako škola do pisanja ovih navoda nije objavila kompletnu dokumentaciju na svom zvaničnom sajtu, konkretno Obaveštenje o zaključenom ugovoru, na Portalu javnih nabavki smo pronašli taj dokument i iz njega saznali da je ugovor sa jedinim ponuđačem koji je konkurisao u postupku javne nabavke zaključen na iznos od 1.142.278 dinara, što je nešto manji iznos od procenje vrednosti radova - 1.152.548 dinara.

Uz neizostavnu potvrdu o poseti lokaciji na kojoj će radoviti biti izvedeni, što, i u ovom slučaju zainteresovanim firmama skraćuju rok za podnošenje ponuda i onemogućava veći broj ponuđača da učestvuje u postupku, naručilac je zahtevao još pojedine diskriminatorske dodatne uslove.

Uzevši sve to u obzir, ne čudi činjenica da je za ovaj posao konkurisala samo jedne firma, dakle, jedan ponuđač, pa je i vrednost ugovorenih radova veoma „blizu“ procenjenoj vrednosti.

1. Uslov - Da ponuđač u svom poslovanju od dana osnivanja pa do 31.12.2017. godine nije imao blokadu svog žiro - računa po bilo kom osnovu.

Dokaz - Potvrda Narodne Banke Srbije

2. Uslov - Da ponuđač ima kontinuitet u izvođenju građevinsko - zanatskih radova od najmanje 10 godina

Dokaz - Izvod iz registra Agencije za priredne registre

Z. Uslov - Da ponuđač u prethodnoj obračunskoj godini nije poslovao sa gubitkom

Dokaz - Bilans stanja i bilans uspeha za 2017. godine

4. Uslov - Da ponuđač ima u radnom odnosu ili angažovanog odgovarajućim ugovorom jednog diplomiranog inženjera građevine sa važećom licencom 400, 410 ili 411 i građevinske radnike različitih građevinskih struka, najmanje pet izvršilaca.

Dokaz - Fotokopija važeće licence i potvrde, fotokopija M-A obrazaca, fotokopija ugovora o radu ili drugih ugovora kojima su pomenuta lica angažovana, fotokopija sertifikata o stručnoj osposobljenosti.

5. Uslov - Svaki ponuđač je obavezan da izvrši uvid na licu mesta na lokaciji izvođenja radova, što može izvršiti sledećim radnim danima: 5.6.2018 - 11.6.2018. u periodu od 9 do 13 časova

Dokaz - Naručilac izdaje potvrdu izvršenom obilasku lokacije. Potvrda o izvršenom obilasku je obavezni element ponude i bez ove potvrde Ponuda će biti odbačena kao neispravna.

Napomena: Zainteresovana lica su u obavezi da blagovremeno (minimalno dan ranije) najave svoj dolazak i obilazak lokacije na kojoj se planira izvođenje radova.

Pored bečejske Muzičke škole na tom konkursu resornog pokrajinskog sekretarijata su i druge škole iz opštine dobile novac koji je morao biti usmeren na razne sanacije, renoviranja i obnove. Jedna od njih je i Osnovna škola „Šamu Mihalj“ u Bečeju. Škola u bečejskom Novom selu za projekat Sanacija školskog objekta - zamena podova od sekretarijata za obrazovanje dobija 2.900.000 dinara, a da bi angažovala izvođača radova pokreće postupak javne nabavke male vrednosti.

Procenjena vrednost radova je 2.416.666, a ugovor je zaključen na 1.613.318 dinara - bez PDV-a, uz učešće „jake“ konkurencije - pristiglo čak pet ponuda. Radovi su, sudeći prema dokumentaciji iz postupka, sadržali postavljanje podnih i zidnih obloga.

Dodatni uslovi u postupku, na prvi pogled, najpre u pogledu tehničkog, finansijskog i poslovnog kapaciteta ne deluju diskriminatorski postavljeno. Međutim, obavezni obilazak lokacije je ponovo način da se konkurencija ozbiljno i na način koji nikako nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ograniči - u ovom slučaju obilazak lokacije je bio moguć samo dva dana - sreda i petak, i to u ograničenom vremenu od svega četiri sata dnevno. Postupak je pokrenut 15. maja 2018. godine u 14 sati (nakon objavljivanja poziva i konkursne dokumentacije na Portalu javnih nabavki), a ponude sa potrebnom dokumentacijom podnosile su se do 23. maja 2018. godine do 12 časova. Drugim rečima, period za podnošenje ponuda sadržao je samo jedan petak i jednu sredu (16. maj i 18. maj, dok je poslednji dan za predaju ponuda takođe bio sreda - 23. maj).

Dodatni uslovi:

Da ponuđač raspolaže dovoljnim kadrovskim kapacitetom: da ima u stalnom radnom odnosu ili angažovanog odgovarajućim ugovorom najmanje jednog građevinskog inženjera ili inženjera arhitekture sa licencom odgovornog izvođača radova (licenca Inženjerske komore Srbije).

Da raspolaže dovoljnim finansijskim kapacitetom:

-Da ponuđač nije bio nelikvidan u prethodnih godinu dana od dana objave Poziva na portalu javnih nabavki.

Da ima odgovarajući poslovni kapacitet:

– Da je u prethodnih pet godina realizovao najmanje tri ugovora o izvođenju radova na izradi podnih obloga u školama ili drugim javnim objektima ukupne površine od 2000 m² (zbirno za sve ugovore).

Obilazak lokacije je i te kako diskriminatorski postavljen i koji ponuđača eliminiše iz postupka ukoliko ga prethodno ne nabavi...

S tim u vezi, naručilac je čak izostavio da u delu konkursne dokumentacije upiše određene podatke u vezi sa zakazivanjem. Prenosimo deo konkursne dokumentacije kako stoji u originalu:

Ponuđač je u obavezi da izvrši obilazak lokacije kako bi bio upoznat sa potencijalnim problemima prilikom izvođenja predmetnih radova. Kasnije primedbe po tom osnovu naručilac neće uvažavati te stoga zahteva kao obavezan – eliminacioni uslov, dostavljanje potpisane i overene izjave o obilasku lokacije i izvršenom uvidu u tehničku dokumentaciju. U vezi sa uvidom u tehničku dokumentaciju i obilaskom lokacije Ponuđači će se obratiti _____ kao predstavniku Naručioca, tel. _____, te u dogovoru s njim zakazati tačan termin. Uvid će se vršiti svake srede i petka osim na dan otvaranja ponuda u periodu od 9 do 13 časova.

Na Konkursu za finansiranje i sufinansiranje rekonstrukcije, adaptacije, sanacije i investiciono održavanje objekata ustanova osnovnog, srednjeg obrazovanja i vaspitanja, učeničkog standarda i predškolskih ustanova na teritoriji AP Vojvodine za 2018. godinu novac za zamenu stolarije na objektu dobila je i OŠ „Svetozar Marković“ u Bačkom Gradištu.

U postupku javne nabavke koju je škola pokrenula bilo je dve ponude, a ugovor je zaključen na iznos od 1.156.100 dinara, dok je procenjena vrednost bila 1.601.000.

Naručilac je u ovom slučaju čak objavio ugovor o javnoj nabavki. To znači da je javno dostupan dokument koji sadrži daleko više više informacija od Obaveštanje o zaključenom ugovoru koji se inače objavljuje.

Međutim, ova javna nabavka je, ponovo, autorskom timu zanimljiva od samog početka njenog sprovođenja, dakle, od konkusne dokumentacije.

Naručilac, odnosno komisija u ime naručioca, dakle škole, delimično je postupio po zahtevu zainteresovanog lica - potencijalnog ponuđača, te izmenio konkursnu dokumentaciju. Naručilac, međutim, nije odustao od dela vezanog za obilazak lokacije.

Dodatni uslovi koji su određeni, odnosno ono što ponuđač mora da ispunjava da bi učestvovao u postupku, jesu sledeći:

Da u svom poslovanju u prethodne tri obračunske godine (2015, 2016 i 2017. god.) nije imao blokadu svog žiro - računa po bilo kom osnovu.

Da je u prethodne tri godine (2015, 2016, 2017) izvodio građevinsko – zanatske radove zamene/ugradnje stolarije ukupne vrednosti od najmanje 2.500.000 dinara.

S ovim u vezi - prvobitno je uslov bio postavljen na neverovatnih 90.000.000 dinara, ali je nakon ukazivanja zainteresovanog lica na to da je u pitanju uslov koji diskriminiše ponuđače, on i izmenjen.

Da protekle tri obračunske godina nije poslovaio sa gubitkom.

Da u radnom odnosu ima, ili angažovano odgovarajućim ugovorom, najmanje pet zaposlenih lica koja će biti angažovana kao neposredni izvršioci posla (NKV, KV, VKV, VSS). Ovde je prvobitno uslov bio 10 radnika.

Da poseduje sertifikat za profil – ALU prozora koji sadrži minimalno sledeća ispitivanja:

-otpornost prema propuštanju vode

-otpornost na opterećenje vetrom

-propustljivost vazduha

Napomena: Svi zainteresovani ponuđači koji žele da ostvare uvid u predmetne radove, na osnovu kojih će izvoditi radove, treba da obiđu teren, odnosno mesto radova, što se može izvršiti sledećim radnim danima: 7.6.2018. – 20.6.2018, u periodu od 10:00 – 13:00 časova. Zainteresovana lica su u obavezi da blagovremeno (minimalno dan ranije) najave svoj dolazak i obilazak lokacije na kojoj se planira izvođenje radova i dogovore o vremenu obilaska terena. Nakon obilaska terena, zainteresovani ponuđač će dobiti Potvrdu o obilasku sa potpisom ovlašćenog lica (Obrazac XV). Potvrdu o obilasku obavezno priložiti uz ponudu.

Jedan od, blago rečeno, neverovatnih zahteva naručioca je bio taj da ponuđač da ima kontinuitet u izvođenju građevinsko – zanatskih radova od najmanje 15 godina. Ovaj uslov je na sreću nakon ukazivanja ponuđača uklonjen.

Gimnazija Bečej je takođe od Pokrajinskog sekretarijata, na istom konkursu gde i ostale pomenute škole, dobila novac, konkretno za obnovu i održavanje spoljnih zidova. Kako je to objavljeno u rešenju o dodeli sredstava na sajtu pokrajinskog sekretarijata, bečejskoj Gimnaziji je za potrebe prve faze sanacije fasade odobreno 3.440.000 dinara.

Za posao je konkurisao jedan ponuđač, a ugovorena vrednost (2.840.019 dinara) je viša i od procenjene vrednosti 2.756.000 dinara.

Na Portalu javnih nabavki nalazi se samo poziv za podnošenje ponuda i obaveštenje o zaključenom ugovoru. Dakle, na Portalu, kao verovatno prvom mestu koje posuđuju ponuđači, nedostaje najvažniji dokument - konkursna dokumentacija. Ona se može pronaći na sajtu škole.

Što se tiče dodatnih uslova u ovom postupku, oni glase ovako:

Kadrovski kapacitet - da ponuđač pre objavljivanja poziva za podnošenje ponuda, ima u radnom odnosu na neodređeno vreme ili ugovorom angažovano najmanje dva radnika sa uverenjem za rad na visini, i minimalno jednog radnika koji poseduje sertifikat za rukovanje sa hidrauličnom platformom.

Dokaz: Fotokopija ugovora o radnom angažovanju i fotokopija uverenja za rad na visina za dva radnika, fotokopija sertifikata za rukovanje hidrauličnom platformom.

Tehnički kapacitet - da ponuđač pre objavljivanja poziva za podnošenje ponuda u vlasništvu ili zakupu poseduje: jednu samohodna hidrauličnu platformu na električni pogon radne visine minimum 25m-težine maksimalne težine 2.500 kilograma jednu mobilnu nezavisnu mašinu za pranje fasade radnog pritiska od minimum 200 bar

Dokaz: Popisna lista osnovnih sredstava ili ugovor o zakupu.

Ukoliko ponuđač podnosi ponudu sa podizvođačem, u skladu sa članom 80. Zakona, podizvođač mora da ispunjava obavezne uslove iz člana 75. stav 1. tač. 1) do 4) Zakona. Ukoliko ponudu podnosi grupa ponuđača, svaki ponuđač iz grupe ponuđača, mora da ispunji obavezne uslove iz člana 75. stav 1. tač. 1) do 4) Zakona, a dodatne uslove ispunjavaju zajedno.

Potvrda o obilasku lokacije takođe obavezan deo ponude i, ukoliko je ne pribave, ponuđači ne mogu da učestvuju u postupku.

U delu konkursne dokumentacije gde se pominje obilazak lokacije i potvrda o tome navedeo je i sledeće:

Obilazak lokacije će se vršiti svakog dana od 10 do 12 časova. U vezi sa vršenjem obilaska predstavnik ponuđača je u obavezi da obilazak najavi pismenim putem dan ranije predstavniku Naručioca Tatjani Brkić, gimbecej@gmail.com, te u dogovoru s njom zakazati tačan termin obilaska objekata. Ponuđači koji obiđu objekte u zakazani termin dobiće potvrdu potpisanu od strane naručioca koju su obavezni da prilože u ponudi.

Ponuđači koji izvrše obilazak su u obavezi da pregledju projektno - tehničku dokumentaciju i u svojoj ponudi dostave izjavu na memorandumu da su saglasni sa projektno - tehničkom dokumentacijom. Izjava je obavezan deo ponude.

Funkcija javna, a korist lična

Već nakon kratkog zadržavanja na sajtu Agencije za borbu protiv korupcije (Agencija) stiže se utisak da ona najviše posla ima upravo sa poslovanjem škola, odnosno sa direktorima škola i predškolskih ustanova i sa članovima školskih odbora, odnosno upravnih odbora koji, iako bi prvenstveno trebalo da kontrolišu postupke rukovodstvima odnosno direktora, sa njima saraduju i tako što učestvuju u postupcima javnih nabavki. To rade direktno, ili preko firmi bračnih partnera, srodnika i drugih povezanih lica. Ovog puta se nećemo upuštati u analizu zašto je to tako.

U nastavku ćemo predstaviti neke od mera za razrešenje sa funkcije koje je Agencija donela u poslednjih nekoliko godina i koji mogu da daju uvid u sliku koja je u praksi i šira, a broj ovakvih i sličnih slučajeva mnogo veći od onih koji se na ovakav način procesuiraju.

Agencija za borbu protiv korupcije odredila je meru javnog objavljivanja preporuke za razrešenje sa javne funkcije člana Opštinskog veća opštine Sokobanja Dragana Bogojevića, zbog toga što je tokom vršenja ove javne funkcije Preduzetničkoj radnji njegove supruge, Zorica Bogojević PR Taksi prevoz pekarsko trgovinska radnja „Uzor“ Sokobanja, opština Sokobanja uplatila 159.814 dinara. Pored toga, preporuka za razrešenje je doneta i zbog toga što je 3. marta 2017. godine između Predškolske ustanove „Bucko“ Sokobanja, čiji je osnivač Skupština opština Sokobanja i navedene preduzetničke radnje zaključen ugovor u postupku javne nabavke male vrednosti dobara – prehrambeni proizvodi za potrebe ishrane dece ove predškolske ustanove, konkretno za partiju pet – negazirana voda i piće, vrednosti 75.127.50 dinara bez PDV-a. Ovo

je sporno jer Bogojević nije obavestio Agenciju o sumnji u postojanje sukoba interesa koji je imao u navedenim situacijama.

Član Školskog odbora Osnovne škole „Karađorđe Petrović“ Kruševica Aleksandar Jovanović postupio je suprotno odredbi čl. 31. st. 1. Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, na taj način što u trenutku stupanja na javnu funkciju obavljao delatnost preduzetnika pod nazivom STR „Buci“ Aleksandar Jovanović, preduzetnik, Boljare, a da prethodno nije obavestio o tome Agenciju.

Sporno u ovom slučaju je i to što je pomenuti, dakle, član školskog odbora, imao poslovnu saradnju sa tom osnovnom školom, i da je u periodu od 2013. do 2017. godine sa računa škole njegovoj radnji plaćeno ukupno 1.643.183 dinara.

S tim u vezi, Agencija je odredila meru javnog objavljivanja preporuke za razrešenje sa javne funkcije člana školskog odbora.

Izjašnjavajući se na obaveštenje o pokretanju postupka, Aleksandar Jovanović je naveo da je završio srednju školu, da nije znao za povrede zakona koje Agencija navodi i da je čitanjem obaveštenja Agencije o shvatio da kao preduzetnik, poslušujući sa Školom dovodi sebe u situaciju sukoba interesa, te da je radi zaštite javnog interesa, i da bi izbegao sukob interesa ubuduće, prekinuo poslovnu saradnju sa školom.

Odredbom čl. 31. st. 1. Zakona o Agenciji propisana je obaveza funkcionera koji u trenutku stupanja na javnu funkciju obavlja drugi posao ili delatnost, da u roku od 15 dana od dana stupanja na javnu funkciju obavesti Agenciju o obavljanju tog posla ili delatnosti. U smislu čl. 2. Zakona o Agenciji, privatni interes je bilo kakva korist ili pogodnost za funkcionera ili povezano lice, a sukob interesa je situacija u kojoj funkcioner ima privatni interes koji utiče, može da utiče ili izgleda kao da utiče na postupanje funkcionera u vršenju

javne funkcije odnosno službene dužnosti, na način koji ugrožava javni interes.

Odredbama čl. 27. navedenog zakona propisano je da je funkcioner dužan da javnu funkciju vrši tako da javni interes ne podredi privatnom, da se pridržava propisa koji uređuju njegova prava i obaveze i da stvara i održava poverenje građana u savesno i odgovorno vršenje javne funkcije, da izbegava stvaranje odnosa - zavisnosti prema licu koje bi moglo da utiče na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije, a u slučaju da ne može da izbegne takav odnos ili takav odnos već postoji, da učini sve što je potrebno radi zaštite javnog interesa i da ne sme da koristi javnu funkciju za sticanje bilo kakve koristi ili pogodnosti za sebe ili povezano lice. Odredbom čl. 32. st. 1. istog zakona propisana je obaveza funkcionera da prilikom stupanja na dužnost i tokom vršenja javne funkcije, u roku od osam dana, pismeno obavesti neposredno pretpostavljenog i Agenciju o sumnji u postojanje sukoba interesa ili o sukobu interesa koji on ili sa njim povezano lice ima. Prema odredbama čl. 53. st. 2. i čl. 57. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja organ upravljanja u školi je školski odbor, koji, pored ostalog, donosi godišnji plan rada, usvaja izveštaj o poslovanju, izveštaje o ostvarivanju, vrednovanju i samovrednovanju godišnjeg plana rada, utvrđuje predlog finansijskog plana za pripremu budžeta Republike Srbije, i donosi finansijski plan ustanove, u skladu sa zakonom, usvaja izveštaj o poslovanju i bira direktora škole.

Prilikom odlučivanja o postojanju povrede Zakona o Agenciji, Agencija je cenila navode iz izjašnjenja funkcionera da nije znao za povrede zakona koje Agencija navodi i da je čitanjem obaveštenja Agencije o pokretanju postupka shvatio da kao preduzetnik, poslujući sa Školom dovodi sebe u situaciju sukoba interesa, zbog

toga što nepoznavanje zakona nije opravdan razlog za neispunjenje zakonskih obaveza.

Novobečejski odbornici ne uzimaju u obzir mere Agencije

Krajem leta 2018. godine Agencija za borbu protiv korupcije dala je preporuku da se član Opštinskog veća opštine Novi Bečej Radovan Milašinović razreši te funkcije zbog toga što u trenutku kada je stupio na javnu funkciju nije preneo upravljačka prava u D.O.O. Mibaks, kao i u vezi sa tim što je pomenuta firma saradivala sa opštinom Novi Bečej. Opština i firma člana Opštinskog veća, saradivali su, doduše u simboličnom iznosu od 15.000 dinara, ali se i takva saradnja, dakle, bez obzira na količinu novca, smatra sukobom interesa. Ipak, posle tajnog glasanja, Skupština opštine Novi Bečej nije razrešila člana Opštinskog veća jer je samo šest odbornika glasalo za.

Opština Novi Bečej nije izašla u susret, odnosno, u potpunosti i očekivano odgovorila na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja koje je poslao tim Bečejskog udruženja mladih. Umesto da nam dostave kopije dokumentacije u vezi sa javnim nabavkama, kao i sa ključnim informacijama u vezi sa realizacijom ugovora, pozvali su nas na uvid u dokumentaciju.

U aktuelnoj godini opština Novi Bečej najavljuje da će čak 100 miliona dinara uložiti u sportsku infrastrukturu, koja će doprineti razvoju kako amaterskog, tako i školskog sporta u toj opštini.

S tim u vezi, sanacija parketa u sportskoj hali je jedan od postupaka nabavki u opštini Novi Bečej koji želimo da istaknemo ovom prilikom, najpre zbog veličine ulaganja - oko 11 miliona dinara, ali i

aktuelnosti i pitanja zainteresovanog lica, te radnji naručioca u vezi s njima.

Dodajmo još samo da komunikaciju naručioca, odnosno komisije za javnu nabavku i zainteresovanog lica reguliše član 20. Zakona o javnim nabavkama, koji kaže:

Član 20

Komunikacija se u postupku javne nabavke i u vezi sa obavljanjem poslova javnih nabavki odvija pisanim putem, odnosno putem pošte, elektronske pošte ili faksom, kao i objavljivanjem od strane naručioca na Portalu javnih nabavki.

Izabrano sredstvo komunikacije mora biti široko dostupno, tako da ne ograničava mogućnost učešća zainteresovanih lica u postupku javne nabavke.

Komunikacija treba da se odvija na način da se poštuju rokovi predviđeni ovim zakonom i da se u tom cilju, kada je to moguće, koriste elektronska sredstva.

Komunikacija se mora odvijati na način da se obezbedi čuvanje poverljivih i podataka o zainteresovanim licima, podataka o ponudama i ponuđačima do otvaranja ponuda, da se obezbedi evidentiranje radnji preduzetih u postupku i čuvanje dokumentacije u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast dokumentarne građe i arhiva.

Alati koji se koriste u komunikaciji elektronskim sredstvima i njihove tehničke karakteristike moraju biti široko dostupni i interoperativni, takvi da koriste proizvode informacionih tehnologija u opštoj upotrebi.

Ako je dokument iz postupka javne nabavke dostavljen od strane naručioca ili ponuđača putem elektronske pošte ili faksom, strana

koja je izvršila dostavljanje dužna je da od druge strane zahteva da na isti način potvrdi prijem tog dokumenta, što je druga strana dužna i da učini kada je to neophodno kao dokaz da je izvršeno dostavljanje.

Izmene i dopune konkursne dokumentacije regulisane su Članom 63. ZJN, koji glasi:

Ako naručilac u roku predviđenom za podnošenje ponuda izmeni ili dopuni konkursnu dokumentaciju, dužan je da bez odlaganja izmene ili dopune objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici.

Zainteresovano lice može, u pisanom obliku tražiti od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponude, pri čemu može da ukaže naručiocu i na eventualno uočene nedostatke i nepravilnosti u konkursnoj dokumentaciji, najkasnije pet dana pre isteka roka za podnošenje ponude. U slučaju iz stava 2. ovog člana naručilac je dužan da u roku od tri dana od dana prijema zahteva, odgovor objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici.

Naručilac, opština Novi Bečej, primio je zahtev za pojašnjenjem konkursne dokumentacije sa sledećim pitanjima:

Pitanje broj 1

U konkursnoj dokumentaciji, naručilac je u predmeru radova na strani 5. opredelio da sportski pod tj, parket mora biti izrađen od punog čistog drveta, bukva ili jasen, i to navodeći sledeće: minimalne debljine 22 mm, fabrički lakiran sa gornje strane daske i zaštićen od UV zračenja i lakiran sa donje strane daske. Dimenzije podne daske moraju biti minimalno 22/129/3700 mm. Naručilac postavlja zahtev da ponuđeni sportski pod poseduje EN 14904 standard, FIBA sertifikat, IHF sertifikat, katalog/tehnički list

ponuđenog sportskog poda. Naručilac postavlja zahtev da ponuđač poseduje sertifikat sistema upravljanja menadžmenta kvaliteta: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, OHSAS 18001:2008, ISO 50001:2011. Predlažemo naručiocu da iz konkursne dokumentacije izmeni uslov da parket bude izrađen od punog čistog drveta (bukva/jasen), kao i zahtev da podna daska mora biti baš tih dimenzija kakve su date u konkursnoj dokumentaciji, kao i da ukloni zahtev za ISO 50001:2011. ISO 50001:2011 određuje zahteve za uspostavljanje, primenu, održavanje i poboljšavanje sistema menadžmenta energijom, a čija je svrha da omogući organizaciji da sledi sistemski pristup u postizanju stalnog poboljšavanja energetske performanse, uključujući energetske efikasnost, korišćenje i potrošnju energije. Ovaj međunarodni standard specificira zahteve koji mogu da se primene na korišćenje i potrošnju energije, uključujući i merenje, dokumentovanje i izveštavanje, projektovanje i metode za nabavku opreme, sisteme, procese i osoblje koje doprinosi energetske performansi. Ovaj međunarodni standard se primenjuje na sve promenjive komponente koje utiču na energetske performansi i koje mogu da se prate, a na koje organizacija može da utiče. Ovaj međunarodni standard ne propisuje specifične kriterijume performanse u vezi sa energijom. Zahtevanje ovog međunarodnog standarda nije u vezi sa predmetnom javnom nabavkom, te je ovaj uslov ograničavajući za ponuđače. S obzirom na to da naručilac za ponuđeni sportski pod zahteva FIBA i IHF sertifikat, nema potrebe da ponuđača ograničava uslovom da predmetni parket bude izrađen od punog čistog drveta (bukva/jasen), jer FIBA sertifikat ne pravi razliku između parketa izrađenog od bukve, jasena, hrasta ili neke druge vrste drveta. FIBA ne preferira ni jednu vrstu drveta. Ukoliko parket poseduje FIBA sertifikat potpuno je svejedno da li je izrađen od bukve, jasena, hrasta ili neke druge vrste drveta, da li je u pitanju parket od punog drveta ili višeslojni parket, ukoliko ta vrsta parketa poseduje karakteristike

koje zadovoljavaju tehničke uslove kvaliteta po FIBA standardu (odskočnost površine, protovkliznost, dovoljno čvrsto drvo, kvalitet ugradnje...). U tom slučaju nisu bitne ni dimenzije parketa ukoliko postoji FIBA sertifikat. FIBA sertifikat se odnosi na celokupan sportski pod, a ne na pojedinačnu dasku ugrađenu u sportski pod. Parket izrađen od punog čistog drveta bukve, minimalne debljine 22 mm sa dimenzijama datim kao u konkursnoj dokumentaciji i da poseduje i FIBA i IHF sertifikat u Evropi proizvodi samo jedan proizvođač i to JUNCKERS iz Danske, koji u Srbiji ima svog ovlašćenog zastupnika. Ukoliko naručilac nije upoznat, za ove tvrdnje posedujemo dokaze. Na osnovu višegodišnjeg iskustva u učestvovanju u postupcima javnih nabavki, više puta smo se susretali sa ovako usko određenim uslovima što nas dovodi do zaključka da se na ovaj način vrši favorizovanje samo jednog ponuđača u Srbiji koji može da ispuni sve zahteve koje Naručilac naveo u konkursnoj dokumentaciji. Naručilac treba da ima u vidu prilikom određivanja predmeta javne nabavke postavi takve uslove da ponuđači ponude i drugu dimenziju (uključujući manju dimenziju) i drugu vrstu podne daske od traženih konkursnom dokumentacijom, imajući u vidu koje su dimenzije i vrste parketa najzastupljenije na tržištu u Srbiji jer se time obezbeđuje učešće većeg broja ponuđača što je u skladu sa načelom konkurencije. Naručilac traži da ponuđač dostavi sertifikat EN 14904 za sportski pod od punog drveta iako u Srbiji ne postoji odgovarajuće akreditaciono telo koje izdaje takav sertifikat? Naručilac je dužan da vodi računa da tehnički zahtevi koji su sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su opisane karakteristike traženih dobara, usluga ili radova koji su predmet javne nabavke i koji se nabavljaju, budu opisani na objektivnan način i u skladu sa potrebama naručioca. Ukoliko se tehničke specifikacije određuju sa pozivom na srpske, evropske, i neke druge standarde takav tehnički opis mora biti praćen rečima „ili odgovarajuće“. U tom slučaju Naručilac ne može da odbije ponudu ukoliko ponuđač ponudi

odgovarajući dokaz da dobra koja nudi na suštinski jednak način ispunjavaju uslove iz specifikacije i traženog standarda.

Odgovor broj 1

Naručilac delimično usvaja zahtev potencijalnog ponuđača i vrši izmenu konkursne dokumentacije u sledećem: „Nije neophodno dostavljanje standarda ISO 50001:2011 i on se briše iz konkursne dokumentacije.” Dimenzije daske se koriguju i zahtev za minimalnim dimenzijama je 100x3000 mm i naručilac će izvršiti izmenu konkursne dokumentacije u tom delu na strani 4, u tački 3. tabele. „Pored bukve i jasena, naručilac će prihvatiti još neke vrste drveta, odnosno sve one koje imaju jednaku ili veću tvrdoću po brinelovoj tablici za čvrstoću drveta”. Dakle, u konkursnoj dokumentaciji se na strani 4. u tački 3. dodaje rečenica „odnosno sve one koje imaju jednaku ili veću tvrdoću po brinelovoj tablici za čvrstoću drveta”

Zahtev za punim drvetom (masivom) ostaje. Naručilac se rukovodio željom da dobije što kvalitetniji sportski pod, te je propisao određene uslove. Jedan od bitnih razloga je da to bude puno drvo (masiv) minimalne debljine 22 mm. Minimalna debljina je neki minimalan zahtev koji se odnosi na debljinu poda i ona je gotovo kod svih proizvođača sportskih podova preko 22 mm. Uvidom u pravnu praksu, potencijalne ponuđače, kao i standard naručilac je samo ispoštovao svoju želju da ima kvalitetan, dugotrajan pod, sa mogućnošću hoblovanja i lakiranja u što dužem periodu. Napominjemo da naručilac nije dao detaljan ili ograničavajući opis za ponuđače, već je postavio samo okvire koje sportski pod mora da zadovolji. Naručilac ostaje u svemu prema zahtevima da sportski pod mora da poseduje EN 14904, odnosno SRPS EN 14904 standard kao usvojeni standard od strane ISS-a za sportski podove, FIBA sertifikat i IHF sertifikat.

Pitanje broj 2

Naručilac je prilikom određivanja dodatnog uslova odredio da je ponuđač u predhodnih pet godina (2014-2018) izvršio radove koji su predmet javne nabavke odnosno da je isporučio i ugradio minimum pet sportskih podova (parketa) sa FIBA sertifikatom u sportskim halama, svaki minimalne površine 1000 m². U smislu člana 76. stav 1. i 2. ZJN naručilac je taj koji određuje dodatne uslove za učešće u postupku za javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovske kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke. U smislu člana 76. stav 6. ZJN Naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminšu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke. U predmetnoj javnoj nabavci traženi radovi naručioca u pogledu količine radova iznose 1.100 m², a naručilac zahteva referencu za izvedene radove od 5.000 m² što je petostruko veća količina radova od traženih u predmetnoj javnoj nabavci. Osnovni smisao propisivanja dodatnih uslova je da se isti traže samo kada su zaista neophodni za realizaciju javne nabavke. Bitno je da naručilac prilikom definisanja ovih uslova zahteva da budu u skladu sa predmetom konkretne javne nabavke i da zaista predstavljaju objektivne potrebe naručioca. Smatramo da je zahtev naručioca prekomeran i da traži više nego što je to potrebno za predmetnu javnu nabavku. Potrebno je da se navedeni uslov svede na dvostruku količinu radova u odnosu na količinu koju je naručilac tražio u konkursnoj dokumentaciji, jer samo takav uslov bi bio u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Na ovaj način postavljen uslov reference predstavlja favorizovanje jednog ponuđača, jer je samo jedan ponuđač u Srbiji može da ispuni taj zahtev za tom količinom izvedenih radova FIBA level 1 sertifikatom. Pouzdano tvrdimo da ovaj uslov može da ispuni samo jedan ponuđač u Srbiji. Samim tim, ukoliko ostane pri ovako visokim referencama, naručilac dolazi u situaciju da prekrši osnovna načela javnih nabavki, neopravdanim

korišćenjem diskriminatorских uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma. Predlažemo naručiocu, kako bi obezbedio što je veću konkurenciju i jednakost među ponuđačima, da uslov postavi tako da ponuđači dostave dokaze o izvedenim radovima u minimalnoj količini u odnosu na količinu traženu konkursnom dokumentacijom bez FIBA sertifikata. Predlažemo naručiocu da ovaj uslov izmeni i da ga svede na minimum što bi bilo opravdano za predmetnu javnu nabavku, i na taj način bi omogućio veću konkurenciju među ponuđačima, što bi bilo skladu sa članom 10. ZJN-a.

Odgovor broj 2

Naručilac je uvidom u pravnu praksu i odluke Republičke komisije za zaštitu prava ponuđača ustanovio da zahtev od pet sportskih parketa u pet godina ne predstavlja preteranu količinu kao dodatni uslov u pogledu poslovnog kapaciteta. Želja naručioca je da dobije izvršioca koji je sposoban da izvede radove kvalitetno i u predviđenim rokovima. Renoviranje našeg sportskog centra se radi nakon više od 30 godina i ovo je jedinstvena prilika da dobijemo ponuđača koji ima kvalitet da izvede navedene radove. Zbog toga, a uvažavajući sve pravne norme, postavljen je zahtev za poslovnim kapacitetom i on ne predstavlja ograničavajući faktor i u skladu je sa ZJN. Prvenstveno iz navedenih razloga postoji potreba naručioca za ovakvim poslovnim kapacitetom. Upravo iz tog razloga naručilac je zahtevao poslovni kapacitet za radove koji predstavljaju predmet javne nabavke. Uvidom u potencijalne ponuđače utvrđeno je da postoji više ponuđača koji mogu da zadovolje ovaj kriterijum i naručilac odgovorno tvrdi da nije favorizovao niti jednog ponuđača.

Naručilac će izmeniti konkursnu dokumentaciju. Odgovor na pitanje i izmena konkursne dokumentacije biće objavljena na sajtu naručioca i na Portalu javnih nabavki. Naručilac neće produžavati rok za podnošenje ponuda.

Za javnu nabavku usluge prevoza đaka i studenata opština Novi Bečej nije objavila prateću dokumentaciju, osim poziva za podnošenje ponuda u kom se navodi da je otvaranje ponuda predviđeno 18. januara 2019. godine, te konkursne dokumentacije. Stoga ne raspoložemo informacijama o ishodu tog postupka, odnosno o tome da li je ugovor zaključen, koliko ponuđača je učestvovalo u postupku i slično.

U ovom postupku je naručilac postavio sledeće dodatne uslove

1) Da ponuđač u trenutku podnošenja ponude zapošljava najmanje 15 (petnaest) vozača sa vozačkom dozvolom D kategorije i najmanje 2 (dva) vozača sa odgovarajućom kategorijom vozačke dozvole za ponuđena vozila prema broju sedišta za putnike (najmanje po 10 sedišta za prevoz putnika);

Dokaz: ugovori o radnom angažovanju za najmanje 15 (petnaest) vozača autobusa i najmanje 2 (dva) vozača sa odgovarajućom kategorijom vozačke dozvole prema broju sedišta za putnike, koji važe najmanje do isteka ugovora o javnoj nabavci, kao dokaz da navedena lica rade za ponuđača kao vozači i vozačke dozvole D kategorije za najmanje 15 navedenih vozača i vozačke dozvole odgovarajuće kategorije za najmanje 2 (dva) vozača sa odgovarajućom kategorijom vozačke dozvole prema broju sedišta za putnike;

2) Da ponuđač u trenutku podnošenja ponude zapošljava najmanje pet lica odgovornih za održavanje vozila, zaposlenih isključivo na poslovima održavanje tehničke ispravnosti vozila za prevoz ili ima zaključen ugovor o pružanju usluge servisiranja vozila;

Dokaz: ugovori o radnom angažovanju koji važe najmanje do isteka ugovora o nabavci, za najmanje pet lica odgovornih za održavanje tehničke ispravnosti vozila ili ugovor o pružanju usluge servisiranja

vozila, koji važi najmanje do isteka ugovora o nabavci, kao dokaz da navedena lica rade za ponuđača na poslovima održavanja tehničke ispravnosti vozila.

Postavlja se pitanje logičke veze između predmeta javne nabavke, najpre kod poslovnog kapaciteta koji je zahtevan, a najpre obrazloženje zašto baš pet lica odgovornih za održavanje vozila, zaposlenih isključivo na poslovima održavanje tehničke ispravnosti vozila za prevoz ili da ima zaključen ugovor o pružanju usluge servisiranja vozila.

Takođe je interesantan sledeći uslov:

Tehnički kapacitet 1) Da ponuđač u trenutku podnošenja ponude poseduje u vlasništvu ili koristi sledeća vozila registrovana za javni prevoz: najmanje 15 (petnaest) autobusa i najmanje 2 (dva) vozila koja imaju najmanje po 10 (deset) sedišta za prevoz putnika (na primer minibus), prosečne starosti autobusa i vozila ne većoj od 10 (deset) godina; Dokaz: očitane saobraćajne dozvole ili ugovor o korišćenju (po osnovu zakupa, lizinga), koji važi najmanje do isteka ugovora o javnoj nabavci, sa očitanom saobraćajnom dozvolom;

S ovim u vezi, naručilac je, primera radi, mogao da traži potvrde o obavljenom tehničkom pregledu ili slične dozvole. Isti uslovi su u nabavci sa ovim predmetom bili postavljeni i 2017. godine, kada su ponudu podnele dve firme, od toga jedna sa podizvođačem. Procenjeno je da usluga u 2017. godini košta 412.000 dinara, a sledeće 12.178.000 dinara, sve bez PDV-a.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

343.352:343.85]:37:658.71

БЕКИЋ, Александар

Javne nabavke pod lupom : unapređenjem transparentnosti i odgovornosti ka smanjenju korupcije u obrazovnom sistemu / [Aleksandar Đekić, Ana Aćimov, Kristina Glavardanov]. - Bečej : Bečejsko udruženje mladih, 2019 (Bečej : Rebus). - 66 str. ; 21 cm

Tiraž 400.

ISBN 978-86-89405-03-3

1. Аћимов, Ана 2. Главарданов, Кристина

а) Корупција - Сузбијање - Образовни систем - Јавне набавке

COBISS.SR-ID [328997383](#)